

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kök Değerlere İlişkin Metaforik Algıları

Serdar Yeşil^{1*}

¹Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Van, Türkiye
syasil@yyu.edu.tr

*Sorumlu Yazar

Geliş tarihi: 12.05.2024
Kabul tarihi: 18.02.2025
Yayın tarihi: 30.04.2025

Özet: Değerler eğitiminde başarılı olabilmek için, bireylerin değerleri nasıl algıladığının bilinmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının öğretim programlarındaki kök değerlere ilişkin metaforik algılarını belirlemektir. Öğretmen adaylarının kök değerlere ilişkin metaforik algılarının eğitim sistemimize katkı sağlama potansiyelini ortaya koyması bu çalışmayı önemli hale getirmektedir. Bu çalışmada nitel araştırma modellerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin eğitimi fakültesinin sınıf öğretmenliği programında öğrenim gören ve tabaka örnekleme yöntemiyle belirlenmiş 20 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında, araştırmacı tarafından geliştirilen “Öğretmen Adaylarının Kök Değerlere Yönelik Metaforik Algılarını Belirleme Formu” kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniğinden yararlanılarak analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarının kök değerlere ilişkin en çok “doğa” ve “nesne” kategorisinde görüşler ortaya koyduğu dikkat çekmektedir. Bu durum katılımcıların, soyut bir niteliğe sahip olan değerleri ağırlıklı olarak çevrelerindeki somut varlıklarla açıkladığını göstermektedir. Bu sonuçlardan hareketle konuya ilişkin öğretmenlere ve diğer öğretmen adaylarına yönelik çalışmalar da yapılabilir. Kök değerlerin öğretmenlik mesleğiyle olan bağına daha somut hale getirmek amacıyla, uygulamalı atölye çalışmaları, rol oyunları, vaka analizleri gibi metodolojiler kullanılabilir.

Anahtar Kelime: Sınıf Öğretmeni Adayı, Kök Değer, Metafor

GİRİŞ

Geçmişten günümüze kadar her dönemde, insanın mutlaka kendine ait bir değerler dünyası olmuştur. Bu değerler, bireyin düşüncelerini, tutumlarını ve davranışlarını şekillendiren temel unsurlar olarak kabul edilir. İnsanlar, yaşadıkları toplumun kültürel, ahlaki ve etik normlarına bağlı olarak değerler geliştirir ve bu değerler, bireylerin karar alma süreçlerinden sosyal ilişkilerine kadar geniş bir yelpazede etkili olmaktadır. Değer kavramı günümüze kadar üzerinde çokça tartışılan bir kavram olmuş, ancak üzerinde uzlaşılabilen bir tanımı yapılamamıştır. Değer kavramı, Türk Dil Kurumu (2025) Sözlüğünde, "Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık" ve "Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü" olarak tanımlanmıştır. Değerler, ideal davranış biçimleri veya hayat hedefleri hakkındaki inançlarımız, davranışlarımıza rehberlik yapan ölçüler (Aydın, 2021 akt. Tekin Bozkurt, 2023) şeklinde ifade edilebilir. Bu bağlamda, değerler sadece bireylerin kişisel dünyalarını değil, aynı zamanda toplumsal yapıyı ve kültürel normları da şekillendirir. Aydın ve Öksüz (2021) değerleri, toplumsal yaşamın temel yapısını oluşturan millî, manevi, sosyal, ahlaki ve kültürel unsurlar olarak tanımlamıştır. Bu tanım, değerlerin çok boyutlu bir kavram olduğunu ve sadece bireysel değil, toplumsal düzeyde de önemli işlevlere sahip olduğunu vurgular. Değerler, bireylerin ve toplumların inançlarını, tutumlarını ve davranışlarını şekillendiren temel ilkeleri ifade eder. Bu temel ilkeler, bireylerin yaşamlarını yönlendiren önemli kılavuzlardır.

Değerlerin önemi, birçok sebepten kaynaklanmaktadır. Öncelikle, değerler insanların birbirleriyle olan ilişkilerini düzenlemeye yardımcı olur. İnsanlar belirli değerleri benimseyerek toplumdaki diğer insanlarla daha olumlu ve yapıcı ilişkiler kurarlar. Bu ilişkiler, toplumun sağlıklı işleyişi için kritik öneme sahiptir. Örneğin, saygı, dürüstlük ve sadakat gibi değerler, insanların birbirlerine saygı duymalarını, dürüst olmalarını ve sözlerinde durmalarını sağlar. Bu tür değerler, toplumdaki bireyler arasındaki güveni artırır ve toplumsal uyumu sağlar. Ayrıca, değerler insanların toplumsal sorumluluklarını yerine getirmelerinde de önemli bir rol oynar. Toplumda adalet, eşitlik ve özgürlük gibi değerlerin güçlenmesi, toplumsal yapının sağlam temeller üzerine inşa edilmesini sağlar. Atabey ve Ömeroğlu (2016) tarafından yapılan araştırmada, değerler eğitiminin çocukların sosyal becerilerini ve değer algılarını geliştirmede önemli bir rol oynadığı belirlenmiştir. Bu araştırma, değerler eğitiminin erken yaşlardan itibaren bireylerin sosyal becerilerini ve empati yeteneklerini geliştirdiğini ve onların toplumsal sorumluluk bilincine sahip olmalarını sağladığını ortaya koymuştur.

Değerler hem bireysel hem de toplumsal düzeyde ilişkileri düzenler, kişisel gelişimi destekler ve toplumsal düzenin sağlanmasına katkıda bulunur. Bu nedenle, değerlerin doğru bir şekilde benimsenmesi ve topluma aktarılması, sağlıklı ve sürdürülebilir bir toplum yapısının temellerini atmak için hayati öneme sahiptir.

Değerlerin çocuk ve gençlere kazandırılması, değerlerin devamlılığının sağlanabilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Soyut olan bu değerleri öğrencilerin kendi başına kazanabilmesi pek mümkün değildir. Bu nedenle ailede başlayan değerler eğitiminin okul çatısı altında planlı olarak bireylere kazandırılması sağlanmalıdır. Kagan (2001: 51), değerler eğitiminin okullarda öğretim programları aracılığıyla verilmesinin son derece önemli olduğunu, bu durumun okulun bazı çocuklar için değerlerin öğrenilebileceği tek yer olmasından kaynaklandığını ifade etmiştir. Öğretmenin, öğrencilere verilmesi istenilen değerlere sahip olmaması, bu konuda öğrencilere olumlu bir rol model oluşturmaması, değerler eğitimi metodolojisi hakkında yetersiz olması durumunda değerler eğitiminde başarıya ulaşmak mümkün değildir. Öğretmenlerin değer algıları, sahip oldukları değerleri hayata geçirmeleri ve çocukların bu değerleri kazanmaları konusunda kullandıkları yöntem ve araç gereçler, gerçekleştirdikleri öğretme öğrenme etkinlikleri gibi faktörler çocuklara değerlerin kazandırılmasında büyük önem taşımaktadır (Pekdoğan ve Korkmaz, 2017). Kaya ve arkadaşları (2022) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenlerin değerler eğitimi konusundaki algılarının, cinsiyet, medeni durum ve değerler eğitimine ilişkin kaynak okuma durumuna göre anlamlı farklılıklar gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu bulgu, öğretmenlerin değerler eğitimi konusundaki bilgi ve algılarının, öğrencilerin değerler eğitimi üzerindeki etkisini dolaylı olarak göstermektedir. Öğretmenlerin değerler eğitiminde başarılı olabilmesi, değerleri teorik olarak anlatmasıyla değil, öğretmenlerin öncelikle bu değerlere kendisinin sahip olmasıyla mümkündür. Bu nedenle öğretmenler öncelikle değerlerin insan ve toplum bakımından önemini farkında olmalı, sonra da değer eğitiminin nasıl yapılacağı hususunda iyi bir altyapıya sahip olmalıdır.

Millî Eğitim Bakanlığının 2018 tarihli öğretim programlarında, değerlerimiz başlığı altında, eğitim sisteminin asli görevinin temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek olduğu, eğitim sisteminin bu işlevini öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirdiği belirtilmiştir. Bu doğrultuda programda 10 tane kök değer belirlenmiş, bu değerlerin derslerde ilişkili olduğu alt değerlerin yanı sıra diğer kök değerlerle birlikte ele alınacağı ifade edilmiştir. Tüm derslerin öğretim programında yer alan bu kök değerler “adalet, dostluk, dürüstlük, özenetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik” şeklinde belirtilmiştir (MEB, 2018). Bu kök değerlerin öğretim programlarında ilişkili olduğu tutum ve davranışlar Tablo 1’de verilmiştir (TTKB, 2017 akt. Yaşaroğlu ve Biçer, 2020).

Tablo 1

Kök Değerlerle İlişkili Tutum ve Davranışlar

Kök Değerler	Tutum ve Davranışlar
Adalet	Adil olma, eşit davranma, paylaşma...
Dostluk	Diğerkâmlık, güven duyma, anlayışlı olma, dayanışma, sadık olma, vefalı olma, yardımlaşma...
Dürüstlük	Açık ve anlaşılır olma, doğru sözlü olma, güvenilir olma, sözünde durma...
Öz denetim	Davranışlarını kontrol etme, davranışlarının sorumluluğunu üstlenme, öz güven sahibi olma, gerektiğinde özür dileme...
Sabır	Azimli olma, tahammül etme, beklemeyi bilme...
Saygı	Alçakgönüllü olma, başkalarına kendine davranılmasını istediği şekilde davranma, diğer insanların kişiliklerine değer verme, muhatabının konumunu, özelliklerini ve durumunu gözetme...
Sevgi	Aile birliğine önem verme, fedakârlık yapma, güven duyma, merhametli olma, vefalı olma...
Sorumluluk	Kendine, çevresine, vatanına, ailesine karşı sorumlu olma; sözünde durma, tutarlı ve güvenilir olma, davranışlarının sonuçlarını üstlenme...
Vatanseverlik	Çalışkan olma, dayanışma, kurallara ve kanunlara uyma, sadık olma, tarihsel ve doğal mirasa duyarlı olma, toplumu önemseme...
Yardımseverlik	Cömert olma, iş birliği yapma, merhametli olma, misafirperver olma, paylaşma...

Değerler eğitiminde başarılı olabilmek için, bireylerin değerleri nasıl algıladığının bilinmesi önem taşımaktadır. Alan yazında yapılan ve aşağıda da belirtilen araştırmalardan anlaşılabacağı üzere, bireylerin değerlere yönelik algılarını belirlemede kullanılan yöntemlerden birisi de metafordur. Nitel araştırmalarda da

bireylerin farklı durumlara ilişkin algıları metaforlar yoluyla ortaya çıkarılarak analiz edilip yorumlanabilir. Lakoff ve Johnson (2015) metaforu “bir şeyi başka bir şeye göre veya başka bir şeyin bakış açısıyla anlamak ve tecrübe etmek” olarak açıklamaktadır. Nitekim metafor kullanmanın temel nedeni, soyut olan ya da anlaşılır olmayan kavramların, daha açık ve anlaşılır hale getirilmeye ihtiyaç duyulmasıdır. Metafor, bilinen bir şeyden yararlanarak bilinmeyen bir şeyi anlatmayı sağlayan bir yöntem olduğu için bu ihtiyaca cevap verebilir.

Değerler eğitimi, bireylerin topluma uyum sağlamasında, etik bilinç geliştirmesinde ve karakter oluşumunda kritik bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, bireylerin kök değerlere ilişkin algılarının belirlenmesi, eğitim süreçlerinde bu değerlerin nasıl kazandırılacağına dair önemli bilgiler sunmaktadır. Alanyazında kök değerlere yönelik metaforik algıları belirlemeye yönelik çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Ancak bu çalışmaların büyük bir kısmının öğrenciler üzerinde yapıldığı ve genellikle yalnızca belirli bir kök değeri ele aldığı görülmektedir. Örneğin, Sönmez ve Akıncan (2013) ortaokul öğrencilerinin yardımseverlik, Akyol (2016) ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin vatanseverlik, İnel ve arkadaşları (2018) ortaokul öğrencilerinin adalet kavramına ilişkin metaforik algılarını incelemiştir. Ayrıca, Doğan Kahtalı (2022) ortaokul öğrencilerinin kök değerlere yönelik metaforik algılarını araştırmıştır. Bunun yanı sıra, ilkök ve ortaokul öğrencileri üzerinde yapılan ve tüm kök değerleri ele alan araştırmalar da bulunmaktadır. Yaşaroğlu ve Biçer (2020) ilkök öğrencilerinin, Çelik ve Doğan Kahtalı (2022) ise ortaokul öğrencilerinin kök değerlere ilişkin metaforik algılarını incelemiştir. Öğretmenler üzerinde yapılan araştırmaların ise genellikle yalnızca bir kök değere odaklandığı görülmektedir. Örneğin, Niyazibeyoğlu ve Dağcı (2023) sabır, Artuğ ve Yangil (2023) ise saygı değerine yönelik metaforik algıları incelemiştir. Öğretmen adayları üzerinde yapılan çalışmalar ise sınırlı sayıdadır. Demirkaya ve Çal (2018) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dürüstlük değerine, Sarıçam ve Yangil (2020) Türkçe öğretmeni adaylarının adalet kök değerine ilişkin metaforik algılarını araştırmıştır. Çengel (2019) ise sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kök değerlere yönelik metaforik algılarını ele almıştır.

Mevcut alanyazın incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının kök değerlere ilişkin metaforik algılarını belirlemeye yönelik bir araştırmanın bulunmadığı görülmektedir. Halbuki sınıf öğretmeni adayları, eğitim sisteminde erken yaş gruplarına değerler eğitimi yapan ve öğrencilerin karakter gelişiminde belirleyici bir role sahip olan önemli bir öğretmen grubudur. Onların kök değerlere ilişkin algıları, ileride sınıflarında kullanacakları öğretim yöntemlerini ve öğrencilerine aktaracakları değerleri doğrudan etkileyebilir. Ayrıca öğretmen adaylarının kök değerlere ilişkin metaforik algılarının belirlenmesi, gelecekteki eğitim süreçlerine yön verebilecek önemli bir araştırma alanı olarak değerlendirilmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının Millî Eğitim Bakanlığı öğretim programlarındaki kök değerlere yönelik olarak metaforik algılarını belirlemektir. Bu çalışmanın problem cümlesi “Sınıf öğretmeni adayları kök değerleri metaforik olarak nasıl algılamaktadır?” biçiminde ifade edilmiştir. Bu çalışma, sınıf öğretmeni adaylarının kök değerlere ilişkin metaforik algılarını belirleyerek, bu algıların eğitim sistemimize sağlayabileceği katkıları ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Sınıf öğretmeni adayları, yalnızca akademik bilgiyi öğrencilere aktarmakla kalmaz, aynı zamanda toplumsal değerlerin aktarılması ve içselleştirilmesi konusunda da önemli bir rol üstlenir. Bu bağlamda, öğretmen yetiştirme programlarının ve eğitim politikalarının, öğretmen adaylarının kök değerleri kavrayabilmelerini, bu değerleri öğretim süreçlerine entegre etmelerini ve öğrencilere anlamlı bir öğrenme deneyimi sunmalarını desteklemesi gerekmektedir. Böylece, geleceğin öğretmenleri, toplumsal değerlerin aktarılmasında daha etkili ve bilinçli bir rol oynayabilirler. Sınıf öğretmeni adaylarının kök değerlere ilişkin metaforik algılarının incelenmesi, onların değer eğitimi konusundaki farkındalıklarını ve bu farkındalığın sınıf içi öğretim uygulamalarına nasıl yansıtacağını anlamamıza yardımcı olabilir. Bu sayede, öğretmen adaylarının sahip olduğu metaforik algılara uygun eğitim programları geliştirilebilir ve değer temelli bir eğitim anlayışının daha etkin bir şekilde sınıf içi pratiğe yansıtılması sağlanabilir.

Bu araştırma, yalnızca sınıf öğretmeni adaylarının kök değerlere yönelik algılarını belirlemekle kalmayıp, aynı zamanda bu algıların öğretim pratiğine olan potansiyel etkilerini de incelemesi bakımından da önem taşımaktadır. Ayrıca, eğitimin temel bir unsuru olan değerler eğitimi ele alması, sınıf öğretmeni adayları üzerinde gerçekleştirilmesi ve tüm kök değerlere yönelik metaforik algıları bir bütün olarak analiz etme amacı, bu çalışmayı alanyazındaki diğer araştırmalardan ayıran önemli bir özellik kazandırmaktadır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma deseni, çalışma grubu, verilerin toplanması ve analizi işlemlerine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada öğretmen adaylarının öğretim programlarında yer verilen kök değerlere ilişkin algıları metaforlarla ortaya çıkarılmaya çalışıldığından, nitel araştırma modellerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma “Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 41). Günlük yaşamda gerçekte yaşanan ama tam olarak tanımlanamayan olgulara ilişkin algıların açıklanması ya da tanımlanması amacıyla nitel verilere dayalı olarak inceleme yapılması durumunda olgubilim modeli kullanılmaktadır (Köse, 2015). Fenomenolojinin odağı bireylerin fenomeni nasıl algıladıkları, anlamlandırdıkları, tanımladıkları ve yargıladıklarıdır (Patton, 2018). Bu çalışmada fenomen “kök değerler”dir. Çalışma sınıf öğretmeni adaylarının kök değerlere ilişkin metaforik algılarını ve bu algıların oluştuğu deneyimleri derinlemesine anlamayı amaçlamaktadır. Bu nedenle çalışma fenomenoloji desenine uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu belirlemek için ise amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örneklemesindeki amaç görece olarak küçük bir çalışma grubu oluşturmak ve bu çalışma grubunda çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır. Patton'a göre (1987), maksimum çeşitlilik gösteren küçük bir çalışma grubunun iki yararı vardır: Örnekleme dahil her durumun kendine özgü boyutlarının ayrıntılı bir biçimde tanımlanması ve büyük ölçüde farklı özellik gösteren durumlar arasında ortaya çıkabilecek ortak temalar ve bunların değerinin ortaya çıkarılmasıdır (akt. Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmada 2023-2024 akademik yılında bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinin sınıf öğretmenliği programında öğrenim gören, sınıf, cinsiyet gibi faktörler bakımından çeşitli özelliklere sahip 20 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubunun demografik özelliklerine ilişkin veriler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Katılımcılar	Cinsiyeti	Sınıfı
K1	Kadın	1
K2	Kadın	3
K3	Erkek	2
K4	Kadın	4
K5	Erkek	1
K6	Erkek	2
K7	Erkek	3
K8	Kadın	3
K9	Erkek	4
K10	Kadın	1
K11	Erkek	4
K12	Kadın	2
K13	Erkek	4
K14	Erkek	1
K15	Kadın	3
K16	Kadın	4
K17	Erkek	2
K18	Kadın	4
K19	Erkek	3
K20	Erkek	1

Tablo 2’de görüldüğü gibi katılımcıların %55’i erkek (f=11), %45’i kadın (f=9)’dır. Ayrıca bu çalışmada, katılımcıların %25’i (f=5) birinci sınıf, %20’si (f=4) ikinci sınıf, %25’i (f=5) üçüncü sınıf ve %30’u (f=6) dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. Etik ilkeler gereği gönüllülük çerçevesinde çalışmaya katılan 17 katılımcıya kimliklerinin korunması amacıyla K1, K2, K3.... şeklinde kodlar verilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verilerinin toplanmasında, araştırmacı tarafından oluşturulan “Öğretmen Adaylarının Kök Değerlere Yönelik Metaforik Algılarını Belirleme Formu” kullanılmıştır. Formun açıklama kısmında araştırmanın amacı, katılımın gönüllülük esasına dayandığı, verilerin yalnızca bilimsel amaçla kullanılacağı açıklanmıştır. Forum iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcılara ait kişisel bilgilere yönelik maddeler bulunmaktadır. İkinci bölümde her bir kök değer için birer tane olmak üzere 10 adet madde bulunmaktadır (“Adalet gibidir. Çünkü.....”, “Sevgigibidir. Çünkü.....” vb.). Formdaki maddelerde yer alan “gibidir” ifadesi ile kavramlara ait metafor oluşturulması, “çünkü” ifadesi ile de oluşturulan metaforun gerekçesinin belirtilmesi amaçlanmıştır.

Veri Toplama Süreci

Uygulama aşamasına geçmeden önce Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Yayın Etik Kurulu’nun 08.12.2023 tarih ve 22 Sayılı onayı ve Eğitim Fakültesi yönetiminin oluru alınmıştır. Çalışma grubunda bulunan tüm öğrenciler araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır. “Öğretmen Adaylarının Kök Değerlere Yönelik Metaforik Algılarını Belirleme Formu”nun öğretmen adaylarına dağıtılmasının ardından öğrencilere metafor kavramı örnekler verilerek açıklanmış ve algılarını formda yer alan cümleler ile ifade etmeleri istenmiştir. Öğrencilerin veri toplama aracını cevaplaması ortalama 15 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Bu araştırmanın verileri içerik analizi tekniğinden yararlanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinde, birbiriyle benzerlik gösteren verilerin belli kavram ve temalar altında toplanarak yorumlanması söz konusudur. Olgubilim araştırmalarında veri analizi, yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmak yöneliktir. Bunun için verinin kavramsallaştırılması ve olguyu tanımlayabilecek temalar ortaya konulmasına çaba gösterilir. Sonuçlar betimsel bir analizle sunulur ve sıklıkla doğrudan alıntılar verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu açıklamalara uygun olarak araştırma verilerinin analiz ve yorumunda aşağıdaki aşamalar izlenmiştir (Saban, 2009).

1. Kodlama ve Ayıklama: Bu aşamada sınıf öğretmeni adaylarının kök değerlere yönelik görüşlerini içeren formlar numaralandırılmış; katılımcıların ortaya koyduğu metaforlar listelenmiş, her bir metafora gerekçeleri göz önünde bulundurularak anlamı en iyi biçimde yansıtacak kodlar verilmiştir. Bu aşamada katılımcıların metaforları net olarak ifade edip etmediği göz önünde bulundurulmuştur.

2. Kategorileri Geliştirme: Bu aşamada öğretmen adayları tarafından her kök değere yönelik üretilen metaforların ortak özellikleri dikkate alınarak kategoriler oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla öğretmen adaylarının ortaya koyduğu metaforlar ve gerekçeleri MS Office Excel programına aktarılmıştır. Elde edilen metaforlar mantıksal yönden ilişkilendirilmek suretiyle gruplandırılmış, metaforlara ilişkin gerekçelerin benzer yönleri dikkate alınarak çeşitli kategoriler meydana getirilmiştir.

3. Geçerlik ve Güvenirlik: Bu çalışmada, araştırma sürecinin tüm aşamaları ayrıntılı şekilde anlatılarak sürecin şeffaflığı sağlanmış ve geçerlik artırılmıştır. Ayrıca araştırmacının konu hakkındaki bilgi ve birikimi ile daha önce yürüttüğü nitel çalışmalardaki tecrübesi, çalışmanın geçerliliğini destekleyen unsurlar arasındadır. Geçerliği güçlendirmek amacıyla veri çeşitlemesi sağlanmış; farklı katılımcılardan elde edilen veriler karşılaştırılarak desen içinde tutarlılık gözetilmiştir. Katılımcı doğrulaması tekniği kullanılarak, ulaşılan sonuçların katılımcılar tarafından gözden geçirilmesi sağlanmış ve böylece veri yorumlarının doğruluğu artırılmıştır (Merriam, 2018; Patton, 2018). Ayrıca, çalışmanın tüm süreçleri detaylı betimlemelerle desteklenmiş ve doğrudan alıntılara yer verilerek bulguların bağlam içindeki anlamı korunmuştur.

Güvenirliği sağlamak adına verilerin analizi sürecinde kodlamaların araştırmacının bireysel etkisinden arındırılması hedeflenmiştir. Alan yazında önerildiği gibi, farklı kodlayıcıların kullanılması ve kodlama sürecindeki görüş birliği oranının hesaplanması, bu bağlamda önemli bir adımdır. Kodlayıcılar arasındaki

tutarlılığı belirlemek amacıyla Miles & Huberman (1994) formülü (Güvenirlilik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)) kullanılmıştır (Baltacı, 2017; Türnüklü, 2001). Bu doğrultuda, elde edilen görüşme verileri bağımsız bir uzman tarafından kodlanmış ve kodlayıcılar arasındaki uyum hesaplanmıştır. Sonuç olarak, Güvenirlilik = $217 / (217 + 21) = 0.91$ olarak belirlenmiştir. Bu oranın %80'in üzerinde olması nedeniyle ulaşılan bulgu ve sonuçların güvenilir olduğu kabul edilmektedir (Baltacı, 2017). Ayrıca, bağımsız bir uzmandan araştırma süreci hakkında geri bildirim alınarak denetleyici analiz yöntemi uygulanmıştır. Bu tür ek önlemler, çalışmanın metodolojik titizliğini artırarak geçerlik ve güvenilirliği desteklemektedir.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın amacı doğrultusunda her bir kök değere ilişkin olarak öğretmen adaylarının metaforları ve görüşleri, doğrudan alıntılar verilerek tablolar halinde ayrı ayrı sunulmuştur.

Tablo 3

Öğretmen Adaylarının Adalet Kök Değerine İlişkin Görüşleri

Kategoriler	Metafor	f	Çünkü....
Doğa	Su	3	"Temel ihtiyaçtır, onсу yaşam olmaz.", "Olmadığında hep eksikliğini hisseder ve onu ararsın.", "Eksikliğinde büyük sorunlar yaşanır."
	Ağaç	2	"Kökleri derinlerde sağlamlık ve dayanıklılık sağlar.", "Kökleri derine uzanır ve toplumun sağlamlığını temsil eder."
	Güneş	2	"Aydınlık getirir, gerçeği ortaya çıkarır ve karanlık yerleri aydınlatır.", "Herkes eşit şekilde ışık saçar."
	Dağ	1	"Çünkü haksızlıklara karşı dimdik durmayı gerektirir."
	Işık	1	"Etrafı aydınlatır, karanlıkta doğru yolu gösterir."
Nesne	Terazi	5	"Bir taraf ağır basarsa düzen ve denge bozulur.", "Herkesin hakkını dengede tutar ve eşitliği sağlar.", "Kim olursa olsun herkes bu terazide eşittir.", "Herkesin hak ettiği payı tartarak verir.", "Haklı ve haksız ayırır."
	Kalkan	2	"Zayıfları korur, haksızlıklara karşı engel olur.", "İnsanları haksızlıklardan korur, toplumun huzurunu ve güvenliğini sağlar."
	Kılıç	1	"İnsanları eşit ve adil bir şekilde koruyarak dengeyi sağlar."
Yapı	Kolon	2	"Toplumu ayakta tutar, sağlam olmazsa toplum yıkılır.", "Güçlü bir kolon nasıl binayı ayakta tutuyorsa güçlü bir adalet de toplumu ayakta tutar."
	Liman	1	"İnsanların ona sığınarak huzura ve güvene kavuşmasını sağlar."

Tablo 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının adalet değerine yönelik olarak üç kategoride toplam 10 farklı metafor ürettikleri görülmektedir. Doğa kategorisinde su (K6, K10, K19), ağaç (K3, K11), güneş (K16, K20), dağ (K9) ve ışık (K2); nesne kategorisinde terazi (K4, K5, K7, K8, K15), kalkan (K12, K13), kılıç (K18); yapı kategorisinde ise kolon (K14, K17) ve liman (K1) metaforlarının olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının bu metaforlar arasında en çok "terazi (f=5)" görüşünü ifade ettikleri dikkat çekmektedir. Adaleti "terazi"ye benzeten öğretmen adayları; adaletin bir denetleyici, dengeleyici ve eşitlikçi rolünü vurgulamaktadır. Terazi, her zaman dengeyi sağlamak ve her iki tarafı eşit bir şekilde tartarak doğru bir sonucu ortaya koymak için kullanılan bir araçtır. Bu metafor, adaletin nasıl işlediğini ve toplumda nasıl bir düzen sağladığını anlamaya yardımcı olmaktadır. Nitekim adaletin sağlanmadığı bir durumda, bir tarafın hakkı ihlal edilir ya da daha fazla öncelik tanınırsa, toplumsal denge bozulur. Öğretmen adaylarının teraziden sonra adaleti en çok benzettiği metaforun su olduğu görülmektedir. Adaleti "su"ya benzeten ve bu gerekçeleri kullananlar, adaletin toplumsal düzenin sağlanmasındaki önemini suyun dengeleyici ve bütünleştirici özelliğiyle karşılaştırarak çok anlamlı bir yaklaşım geliştirmişlerdir. Adaletin suya benzetilmesi, hem onun temel bir gereklilik olduğunu vurgulamak hem de yaşamın her yönüne nüfuz eden bir unsur olarak önemini anlatmak için kullanılan anlamlı bir metafordur.

Tablo 4*Öğretmen Adaylarının Dostluk Kök Değerine İlişkin Görüşleri*

Kategoriler	Metafor	f	Çünkü....
Doğa	Dağ	3	"Her güçlükte daima sırtını dayarsın.", "Her zaman her zorlukta dimdik yanında durur.", "Zor zamanlarda bize destek olur, güç verir ve ayakta kalır."
	Güneş	2	"Yaşamımıza ışık ve sıcaklık katar.", "Bizi ısıtır ve ruhumuza sıcaklık verir."
	Bahçe	1	"İçinde sevgi ve paylaşımın çiçekleri açar."
	Ağaç	1	"Kökleri ne kadar güçlenirse o kadar sağlam olur."
	Çiçek	1	"Özen, bakım ve zamanla gelişir."
	Yıldız	1	"Karanlıkta yol gösterir, rehberlik eder."
Nesne	Anahtar	2	"Kapıları açar, ilişkileri güçlendirir ve yeni fırsatlar sunar.", "İnsanlar arasında güvenin kapılarını açar ve iletişimi kolaylaştırır."
	Hazine	2	"Değeri ancak onu kaybettikten sonra anlaşılır.", "Değeri zamanla artar, bize sonsuz bir zenginlik sunar."
Yapı	Gemi	1	"Zor zamanlarda birlikte yol alırız."
	Liman	1	"Zor zamanlarda güvenilir bir sığınaktır."
Sınıflandırılmayan	Aile	5	"Birlikte büyür ve birbirimize destek oluruz.", "Her güçlükte yanında olmayı, sevmeyi gerektirir.", "Dostunun yanında ailenin yanındaki gibi rahat ve güvende hissedersin.", "Zor zamanlarımızda yanınızdadır."

Tablo 4 incelendiğinde öğretmen adaylarının dostluk değerine yönelik olarak dört kategoride 11 farklı metafor ürettiği belirlenmiştir. Doğa kategorisinde; dağ (K3, K9, K12), güneş (K8, K11), bahçe (K1), ağaç (K5), çiçek (K14), yıldız (K19); nesne kategorisinde anahtar (K13, K16) ve hazine (K4, K10); yapı kategorisinde gemi (K2) ve liman (K18); sınıflandırılmayan kategorisinde ise aile (K6, K7, K15, A17, K20) metaforunun üretildiği belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının bu metaforlar arasında en çok "aile (f=5)" ve dağ (f=3) görüşünü ifade ettikleri görülmektedir. Dostluğu "aile"ye benzetenler, dostluk ile aile arasındaki derin bağları ve ortak özellikleri vurgulayarak, dostluğun temelinde sevgi, güven ve dayanışma olduğunu ifade etmişlerdir. Dostluğu "dağ"a benzetenler ise dostluğun sağlamlığı, dayanıklılığı ve sarsılmaz desteğini vurgulamaktadırlar.

Tablo 5*Öğretmen Adaylarının Dürüstlük Kök Değerine İlişkin Görüşleri*

Kategoriler	Metafor	f	Çünkü....
Doğa	Dağ	1	"Yücelik ve sağlamlıkla ayakta kalır."
	Çınar Ağacı	1	"Kök saldıği yeri sağlamlaştırır."
	Güneş	1	"Karanlıkta kalmış gerçekleri aydınlatır ve ortaya çıkarır."
	Su	1	"Kötü niyetleri temizler, kötülüklerden arındırır."
Değerli Varlık	Hazine	4	"Değeri zamanla artar ve asla eskimez.", "Ona sahip olmak gerçek zenginliktir.", "Değerinden bir şey kaybetmez.", "Değerlidir ve hayatımıza zenginlik katar."
	Cevher	1	"İçimizdeki değeri gösterir, bizi özümüze yönlendirir."
	Miras	1	"Gelecek nesillere bırakılacak en değerli armağandır."
	Sadakat	1	"Güvenilirliği ve bağlılığı temsil eder."
	Meşale	3	"Karanlıkta yol gösterir ve aydınlatır.", "Tehlikeleri gösterir ve güvenliği sağlar.", "Aydınlık getirir, karanlıkta bize yol gösterir."
Nesne	Pusulula	2	"Doğru yolu gösterir ve yönlendirir.", "Doğru yöne bizi yönlendirir, kararlarımızda rehberlik eder."
	Ayna	2	"Gerçeği yansıtır ve içimizdeki yansımayı gösterir.", "Gerçekleri olduğu gibi gösterir."
	Kalkan	1	"Bizi sahte ve zararlı etkilerden korur."
	Gıda	1	"Ruhumuzu besler, iç huzuru artırır."

Tablo 5 incelendiğinde öğretmen adaylarının dürüstlük değerine yönelik olarak üç kategoride 13 farklı metafor ürettiği belirlenmiştir. Doğa kategorisinde dağ (K1), çınar ağacı (K4), güneş (K17) ve su (K18); değerli varlık kategorisinde hazine (K9, K14, K16, K19), cevher (K10), miras (K13) ve sadakat (K15); nesne kategorisinde meşale (K6, K8, K12), pusula (K3, K11), ayna (K2, K7), kalkan (K5) metaforlarının üretildiği belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının dostluk değerini en çok hazine (f=4) ve meşale (f=3) metaforu ile ifade ettiği görülmektedir. Dürüstlüğü "hazine"ye benzetenler, dürüstlüğün paha biçilemez bir değer taşıdığını, zamanla öneminin arttığını ve insan hayatına büyük bir katkı sağladığını vurgulamaktadırlar. Dürüstlüğü "meşale"ye benzetenler, dürüstlüğün insanlara yol gösteren, karanlıkları aydınlatan ve güven sağlayan bir rehber olduğunu vurgulamaktadırlar.

Tablo 6

Öğretmen Adaylarının Öz Denetim Kök Değerine İlişkin Görüşleri

Kategoriler	Metafor	f	Çünkü....
Yol Gösterici	Rehber	4	"Bize neyin önemli olduğunu hatırlatır ve değerlerimizi korur.", "Bizi olumlu davranışlar sergilemeye teşvik eder ve kötü alışkanlıklardan kaçınmamızı sağlar.", "Bize doğru kararlar almamız için yol gösterir ve destek olur.", "Bize yol gösterir ve doğru karar almayı sağlar."
	Pusula	3	"Doğru yöne bizi yönlendirir ve hedeflerimize ulaşmamızı sağlar.", "Bize neyi nasıl yapacağımız konusunda yol gösterir.", "Bize yol gösterir ve hedefimize ulaşmamızı sağlar."
	Kaptan	3	"Geminin rotasını belirler ve kontrolü elinde tutar.", "Hayat gemisini doğru rotada tutar.", "Bireyin kendi davranışlarını kontrol etmesine ve yönlendirmesine yardımcı olur."
	Öğretmen	1	"Bize sürekli olarak öğrenme ve gelişme fırsatı sunar."
Nesne	Lamba	2	"Aydınlığa çıkarır ve bizi doğru yola yönlendirir.", "Karanlıkta aydınlık sağlar, bilinçli hareket etmemizi sağlar."
	Ayna	1	"Kendi hatalarımızı ve eksikliklerimizi yansıtır ve gelişimimizi sağlar."
	Harita	1	"Bize hedeflerimize ulaşmak için izlenecek yolu gösterir."
	Kalkan	1	"Olumsuz etkilerden kendimizi korumamızı sağlar ve direncimizi artırır."
Dayanıklılık	Kolon	1	"İnsan kendini bilir ve kendi denetimini sağlarsa ayakta kalır."
	Maraton	1	"Uzun vadeli bir çaba gerektirir ve dayanıklılık ister."
Sınıflandırılmayan	Bahçe	2	"Düzenli bakım ve özen gerektirir ve meyvelerini verir.", "Ne kadar düzenli ve doğru işler yapılırsa ürün o kadar iyi olur."

Tablo 6 incelendiğinde öğretmen adaylarının öz denetim değerine yönelik olarak dört kategoride 11 farklı metafor ürettiği belirlenmiştir. Yol gösterici kategorisinde; rehber (K3, K4, K11, K17), pusula (K1, K13, K20), kaptan (K10, K16, K18) ve öğretmen (K6); nesne kategorisinde lamba (K5, K12), ayna (K2), harita (K19), kalkan (K7); dayanıklılık kategorisinde kolon (K15) ve maraton (K8); sınıflandırılmayan kategorisinde ise bahçe (K9, K14) metaforlarının üretildiği belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının bu görüşler arasında en çok "rehber (f=4)" görüşünü ifade ettikleri dikkat çekmektedir. Öz denetimi "rehber"e benzetmek, onun bireyin hayatındaki yönlendirici ve destekleyici rolünü vurgulamaktadır. Öz denetimi "pusula"ya benzetmek, bu değer bireyin hayatında yönlendirici ve hedefe ulaştırıcı bir rol oynadığını vurgulamaktadır. Öz denetimi "kaptan"a benzetmek ise onun bireyin yaşamındaki yönlendirici ve kontrol edici rolünü vurgulamaktadır.

Tablo 7

Öğretmen Adaylarının Sabır Kök Değerine İlişkin Görüşleri

Kategori	Metafor	f	Çünkü....
Doğa	Güneş	2	"Her yeni günle umudu ve yenilenmeyi getirir.", "Varlığıyla her yeri aydınlatır ve engelleri aşmamızı sağlar."
	Çınar Ağacı	2	"Kökleri derinde ve sağlamdır, zorluklar karşısında dimdik ayakta kalır.", "Güçlüdür ve dirençlidir, hayatın zorluklarına karşı direnç sağlar."

Tablo 7 (Devam)

Kategori	Metafor	f	Çünkü....
Kişi	Deniz	2	"Dalgalara karşı dirençli olmamızı ve sakin kalmamızı sağlar.", "Dalgaları vardır ancak sabır sayesinde bu dalgalara karşı durabiliriz."
	Su	1	"Engelleri aşar, her türlü zorluğun üstesinden gelir."
	Ağaç	1	"Zamanla ve emekle meyvelerini verir."
	Bahar	1	"Kış ne kadar zorlu geçse de sonunda güzellik getirir."
	Öğretmen	3	"Bize her deneyimden bir şeyler öğretir ve büyümemize yardımcı olur.", "Zorluklarla başa çıkma becerisi kazandırır.", "Bize sabırla beklemenin önemini öğretir, büyümeye katkıda bulunur."
	Maratoncu	1	"Uzun soluklu bir süreç gerektirir ve azimle devam etmeyi gerektirir."
	Öğrenci	1	"Her deneyimden bir şeyler öğrenir ve olgunlaşır."
	Dost	1	"Bize her zaman eşlik eder ve zor zamanlarda yanımızda olur."
	Bahçıvan	1	"Emek verilerek beklenen meyvelerin olgunlaşmasını sağlar."
	Anahtar	2	"Sorunların kilidini açar ve çözüme ulaşmamızı sağlar.", "Başarıya ulaşmanın kilidini açar."
Nesne	İlaç	2	"Zorlukların üstesinden gelmemize ve iyileşmemize yardımcı olur.", "Ruhumuzu iyileştirir ve zor zamanlarda bizi rahatlatır."

Tablo 7 incelendiğinde öğretmen adaylarının sabır değerine yönelik olarak üç kategoride 13 farklı metafor ürettiği belirlenmiştir. Doğa kategorisinde güneş (K14, K17), deniz (K9, K12), çınar ağacı (K1, K13), su (K11), ağaç (K6) ve bahar (K20); kişi kategorisinde öğretmen (K4, K7, K10), maratoncu (K3), öğrenci (K16), dost (K8) ve bahçıvan (K18); nesne kategorisinde ise anahtar (K5, K15) ve ilaç (K2, K19) metaforlarının üretildiği belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının bu görüşler arasında en çok "öğretmen (f=3)" görüşünü ifade ettikleri görülmektedir. Sabrı öğretmene benzetmek, sabrın öğretici ve geliştirici yönünü vurgulamaktadır. Öğretmen adaylarının sabrı öğretmene benzetme gerekçeleri, bir öğretmen gibi bizi eğittiğini, geliştirdiğini ve hayata daha bilinçli yaklaşmamıza yardımcı olduğunu göstermektedir. Sabrın güneşe benzetilmesi, tıpkı güneş gibi karanlığı aydınlatan, yenilenme sağlayan ve insanı güçlendiren bir değer olduğunu göstermektedir. Sabrın çınara benzetilmesi, tıpkı bir çınar ağacı gibi köklü, güçlü ve dirençli bir değer olduğunu anlatmaktadır. Sabrın denize benzetilmesi, tıpkı deniz gibi bazen dalgalı, bazen dingin ama her zaman güçlü bir değer olduğunu göstermektedir.

Tablo 8

Öğretmen Adaylarının Saygı Kök Değerine İlişkin Görüşleri

Kategoriler	Metafor	f	Çünkü....
Doğa	Su	3	"Hayatın devamı için gerekli ve temel bir unsurdur.", "Hayati öneme sahiptir ve herkes için bir ihtiyaçtır.", "Esnek ve akıcıdır, farklılıklara ve değişime uyum sağlar."
	Ağaç	1	"Kökleri derinde ve sağlamdır, toplumu bir arada tutar."
	Çiçek	1	"Güzellik ve zarafet taşır, yaşamı renklendirir."
Yapı	Köprü	5	"İnsanlar arasında iletişim ve ilişkilerin kurulmasına yardımcı olur.", "Farklılıkları birleştirir ve insanları bir araya getirir.", "Toplumun her kesimini bir araya getirir, güven sağlar.", "Farklı fikirler ve insanlar arasında bağlantı kurmayı sağlar.", "Farklı görüş ve kültürler arasında iş birliğini artırır."
	Liman	1	"Güvenli karşılıklı anlayış ve saygıyla dolu bir sığınak sağlar."
	Temel	1	"İlişkilerin sağlam bir zeminde yükselmesini ve sağlam olmasını sağlar."
Nesne	Hazine	4	"Değeri zamanla artar ve asla eskimez.", "Değerlidir ve herkesin sahip olmak istediği bir özelliktir.", "Değerlidir, korunmalı ve gelecek nesillere aktarılmalıdır.", "Değeri herkes tarafından bilinir, önemsenir."
	Ayna	2	"Başkalarına nasıl davrandığımızı bize yansıtır.", "Etrafımızdaki insanlara saygı gösterdiğimizde, aynı saygıyı geri alırız."
Sınıflandırılmayan	Sanat	1	"İncelik ve zarafet gerektirir."
	Aile	1	"Bir arada olmanın değerini vurgular."

Tablo 8 incelendiğinde öğretmen adaylarının saygı değerine yönelik olarak dört kategoride 10 farklı metafor ürettiği belirlenmiştir. Doğa kategorisinde su (K8, K14, K20), ağaç (K2) ve çiçek (K9); köprü (K1, K4, K11, K17, K18), liman (K10) ve temel (K15); nesne kategorisinde hazine (K6, K7, K13, K16) ve ayna (K3, K12); sınıflandırılmayan kategorisinde sanat (K5), ve aile (K19) metaforlarının üretildiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının bu görüşler arasında en çok “köprü (f=5)” görüşünü ifade ettikleri görülmektedir. Saygıyı köprüye benzetmek, saygının tıpkı bir köprü gibi insanları birleştiren, güven sağlayan ve iş birliğini artıran bir değer olduğunu anlatmaktadır. Bu gerekçeler, saygının birleştirici, güven verici ve iletişim açan bir değer olduğunu vurguluyor. Öğretmen adaylarının gerekçeleri; saygının birleştirici, güven verici ve iletişim açan bir değer olduğunu vurgulamaktadır. Saygıyı hazineye benzetmek; saygının tıpkı bir hazine gibi korunması gereken, zamanla daha değerli hale gelen ve tüm insanlar tarafından takdir edilen bir değer olduğunu anlamaktadır. Öğretmen adaylarının gerekçeleri; saygının değerini ve önemini anlamlı bir şekilde anlatmaktadır.

Tablo 9*Öğretmen Adaylarının Sevgi Kök Değerine İlişkin Görüşleri*

Kategoriler	Metafor	f	Çünkü....
Doğa	Çiçek	4	“Güzellik ve tazelik taşır, yaşama renk katar.”, “Zamanla büyür, güzelleşir ve etrafına mis gibi koku verir.”, “Tohumları sevgiyle ekilir, bakım ve özenle büyür.”, “Sevgi bir çiçek gibidir. Çünkü tohumları sevgiyle ekilir, bakım ve özenle büyür.”
	Güneş	3	“Işık saçarak ve ısıtır, yaşamı aydınlatır.”, “Varlığıyla dünyamız can bulur ve hayat buluruz.”, “İçimizi ısıtır ve en karanlık günlerimizi aydınlatır.”
	Deniz	2	“Derinlikleri bilinmez ve sonsuzdur.”, “Derindir ve sonsuzdur.”
	Yağmur	2	“Bereketi ve yenilenmeyi getirir, toprağı canlandırır.”, “Hafif bir damla gibi başlar, sonra büyür ve her yeri kaplar.”
	Bahçe	1	“Emek ve özenle büyüdüğünde güzellikler sunar.”
	Su	1	“Yaşamı besler, can verir ve her yeri sulayarak büyütür.”
Sınıflandırılmayan	Yemek	2	“Besler, doyurur ve yaşamımıza lezzet katar.”, “Paylaştıkça artar ve herkesi doyurur.”
	Şarkı	2	“Kalplere dokunur ve ruhu okşar.”, “Duygularımızı ifade etmemizi sağlar ve ruhumuzu besler.”
	Şifa	1	“Yaraları iyileştirir ve iç huzuru sağlar.”
	Umut	1	“Geleceğe dair inancı yeşertir, hayata anlam katar.”
	Işık	1	“Yaşamı aydınlatır ve insanları bir araya getirir.”

Tablo 9 incelendiğinde öğretmen adaylarının sevgi değerine yönelik olarak iki kategoride 11 farklı metafor ürettiği belirlenmiştir. Doğa kategorisinde çiçek (K6, K10, K15, K17), güneş (K1, K8, K12), deniz (K2, K16), yağmur (K9, K14), bahçe (K3) ve su (K11); sınıflandırılmayan kategorisinde ise yemek (K5, K13), şarkı (K4, K19), şifa (K7), umut (K20) ve ışık (K18) metaforlarının üretildiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının bu metaforlar arasında en çok “çiçek (f=4)” ve “güneş (f=3)” görüşünü ifade ettikleri görülmektedir. Sevgiyi çiçeğe benzetmek, sevginin tıpkı bir çiçek gibi büyüyen, güzelleşen ve etrafına pozitif bir etki bırakan bir değer olduğunu anlatmaktadır. Öğretmen adaylarının gerekçeleri, sevginin güzellik, büyüme ve bakım gerektiren bir değer olduğunu çok anlamlı bir şekilde ortaya koymaktadır. Sevgiyi güneşe benzetmek, sevginin tıpkı güneş gibi hayat verici, aydınlatıcı ve her zaman içimizi ısıtan bir güç olduğunu anlatmaktadır. Öğretmen adaylarının gerekçeleri; sevginin ısıtıcı, canlandırıcı ve hayat verici yönlerini güçlü bir şekilde vurgulamaktadır.

Tablo 10*Öğretmen Adaylarının Sorumluluk Kök Değerine İlişkin Görüşleri*

Kategoriler	Metafor	f	Çünkü....
Soyut	Yük	4	“Bazen taşınması zor olabilir ancak bizi olgunlaştırır.”, “Omuzlarımızı biner, bizi zorlar ve güçlendirir.”, “Hep sırtımızda taşırız, yerine getirdikçe yükümüz azalır.”, “Kişinin taşınması gerekir ve başkalarına karşı olan görevlerini belirtir.”

Tablo 10 (Devam)

Kategoriler	Metafor	f	Çünkü....
Nesne	Emanet	3	"Başkalarının güvenini kazanmak için titizlikle korunmalıdır.", "Bize güvenilmiş bir görevi yerine getirme sorumluluğunu taşırız", "Değerini korumak ve artırmak için dikkat ve özen gerektirir."
	Özveri	1	"Bazen kişisel çıkarlarımızdan vazgeçmeyi gerektirir."
	Yelken	1	"İlerlememizi ve hayallerimize ulaşmamızı sağlar."
	Kalkan	1	"Bizi olumsuz etkilerden korur ve zarar görme riskini azaltır."
	Anahtar	1	"Başarıya ve ilerlemeye açılan kapıları açar, bize fırsatlar sunar."
Doğa	Ağaç	2	"Emek verildikçe meyvelerini verir ve bizi besler.", "Özenle büyütülüp bakım yapılırsa meyvelerini verir."
	Diken	1	"İhmal edildiğinde problemlere neden olabilir ve acı verir."
	Deniz	1	"Bazen sakin, bazen fırtınalı olabilir ve dalgalarla başa çıkılmalıdır."
Seyahat	Yol	1	"İlerlememizi sağlar, hedeflere doğru adım atmamızı ve başarıya ulaşmamızı sağlar."
	Yolculuk	1	"Her adımı dikkatle atılmalı, kararlılıkla ilerlenmelidir."
	Harita	1	"Hedeflerimize ulaşmamız için bize yön gösterir."
	Pusula	1	"Rotayı belirler, bizi doğru yola yönlendirir ve hedefe ulaşmamızı sağlar."
Sınıflandırılmayan	Gölge	1	"Her zaman peşimizden gelir, kaçsak da bizi takip eder."

Tablo 10 incelendiğinde öğretmen adaylarının sorumluluk değerine yönelik olarak beş kategoride 14 farklı metafor ürettiği belirlenmiştir. Soyut kategorisinde yük (K8, K12, K16, K18), emanet (K2, K11, K14) ve özveri (K19); nesne kategorisinde yelken (K4), kalkan (K5) ve anahtar (K10); doğa kategorisinde ağaç (K3, K7), diken (K9) ve deniz (K17); seyahat kategorisinde yol (K6), yolculuk (K20), harita (K1) ve pusula (K13); sınıflandırılmayan kategorisinde ise gölge (K15) metaforlarının üretildiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının bu görüşler arasında en çok "yük f=4" görüşünü ifade ettikleri görülmektedir. Sorumluluk değerini yüke benzetmek, sorumluluğun bazen ağır ve zorlayıcı olabileceğini, ancak onu taşıırken büyüdüğümüzü, güçlendiğimizi ve her başarıyla daha hafif hale geldiğimizi anlatmaktadır. Öğretmen adaylarının gerekçeleri; sorumluluğun zorlayıcı, ama aynı zamanda geliştirici ve güçlendirici bir değer olduğunu vurgulamaktadır. Sorumluluk değerini emanete benzetmek; sorumluluğun, başkalarına verilen bir emanet gibi değerli ve özenle korunması gereken bir yükümlülük olduğunu göstermektedir. Öğretmen adaylarının gerekçeleri, sorumluluğun çok değerli ve dikkatle korunması gereken bir şey olduğunu vurgulamaktadır.

Tablo 11

Öğretmen Adaylarının Vatanseverlik Kök Değerine İlişkin Görüşleri

Kategori	Metafor	f	Çünkü....
Doğa	Dağ	1	"Yükseklerde ve görkemlidir, bizi yüceltir."
	Yıldız	1	"Bize umut verir ve yol gösterir."
	Ateş	1	"İçimizi ısıtır ve bizi aydınlatır."
	Fidan	1	"Toprağa kök salar, büyür ve ülkenin geleceğini temsil eder."
	Toprak	1	"Köklerimizi ve kimliğimizi oluşturur."
	Çınar ağacı	1	"Geçmişten gelir, bizi toprağa bağlar ve ayakta tutar."
Toplum	Aile	2	"Vatandaşlar arasında bir bağ oluşturur, dayanışma ve destek sağlar.", "Dayanışma içinde bir araya gelerek güçlenmeyi sağlar."
	Anne	2	"Ülkesini her türlü tehdide karşı savunur ve güvende tutar.", "İnsanları bir araya getirir ve korur."
Duygu	Sadakat	1	"Ülkeye olan bağlılığı ve sadakati, vatana hizmet etmeyi amaçlar."
	Sevda	4	"Yürekte gelir, coşkuyla kabarmır.", "Vatanına olan sevgi ve bağlılıkla beslenir.", "Zamanla güçlenir ve hayat boyu süren bir bağ oluşturur.", "Bizi harekete geçirir ve ülkemizin iyiliği için çalışmamızı sağlar."
Sınıflandırılmayan	Kale	2	"Vatanı ve milleti korumak için hazır ve sağlam olmalıdır.", "Dışarıdan gelen tehlikelere karşı dirençlidir."
	Görev	1	"Ülkenin refahı ve güvenliği için sorumluluk almayı gerektirir."
	Miras	1	"Geçmişten gelen değerlerle beslenir ve geleceğe aktarılır."
	Bayrak	1	"Gurur duyulacak bir semboldür, milli birliğimizi sağlar."

Tablo 11 incelendiğinde öğretmen adaylarının vatanseverlik değerine yönelik olarak dört kategoride 14 farklı metafor ürettiği belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının vatanseverlik değerini; seveda (K4, K6, K13, K19), kale (K8, K9), aile (K7, K11), anne (K15, K18), dağ (K3), yıldız (K2), ateş (K1), fidan (K10), sadakat (K12), toprak (K14), çınar ağacı (K5), görev (K16), miras (K17) ve bayrak (K20) olarak algıladıkları görülmektedir. Öğretmen adaylarının bu görüşler arasında en çok “seveda” görüşünü (f=4) ifade ettikleri görülmektedir. Vatanseverlik değerini seveda benzetmek, vatanseverliğin tıpkı bir seveda gibi derin, büyüyen ve her zaman insanı harekete geçiren bir değer olduğunu anlatmaktadır. Öğretmen adaylarının gerekçeleri, vatanseverliğin seveda gibi derin, tutkulu ve sürekli beslenen bir değer olduğunu vurgulamaktadır. Vatanseverlik değerini aileye benzetmek, vatanseverliğin tıpkı bir aile gibi toplumu birleştirici, destekleyici ve güçlendirici bir değer olduğunu anlatmaktadır. Öğretmen adaylarının gerekçeleri, vatanseverliğin aile içindeki sevgi ve birlikteliğe benzer bir bağ oluşturduğunu anlatmaktadır.

Tablo 12

Öğretmen Adaylarının Yardımseverlik Kök Değerine İlişkin Görüşleri

Kategoriler	Metafor	f	Çünkü....
Doğa	Güneş	4	“Işık saçarak ve etrafını aydınlatır, sıcaklık verir.”, “Karanlıkta olanlara aydınlık getirir, yol gösterir.”, “Karanlığı aydınlatır, kalpleri ısıtır ve umudu yayar.”, “İnsanlara sevgiyi yayarak içimizi ısıtır.”
	Yağmur	1	“Kurumuş topraklara hayat vererek yeniden canlandırır.”
	Rüzgâr	1	“Her yere varır, yardıma ihtiyacı olanlara ulaşır.”
	Çiçek	1	“Güzellik yayarak çevremizi renklendirir, hayatı güzelleştirir.”
Sevgi	Tebessüm	2	“İnsanların yüzlerine güzellik katar, içlerini ısıtır ve mutlu eder.”, “Yüzleri güldürür, insanların hayatına renk katar.”
	Dokunuş	1	“İnsanların hayatına dokunur ve onlara destek olur.”
	Kucaklaşma	1	“Sıkıntıyı paylaşır, destek olur ve güç verir.”
	Melodi	1	“Kalpleri okşar ve duyguları harekete geçirir”
Nesne	İlaç	2	“Yaraları sarar, acıları hafifletir ve umut verir.”, “Zor durumda olanlara şifa verir, yaraları iyileştirir.”
	Şemsiye	1	“İhtiyaç duyanları olumsuzluklardan korur ve sığınak sağlar.”
Sınıflandırılmayan	Köprü	2	“İnsanların kalplerini birbirine bağlar.”, “İnsanları bir araya getirir ve yardımlaşma kültürünü oluşturur.”
	El	2	“İhtiyaç duyanlara uzanır, yardım ve destek sunar.”, “Destek olur, kaldırır ve güç verir.”
	Çılgılık	1	“Farkındalık yaratır, duyarsızlığa karşı insanları harekete geçirir.”

Tablo 12 incelendiğinde öğretmen adaylarının yardımseverlik değerine ilişkin 13 farklı metafor ürettiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının yardımseverlik değerini; güneş (K1, K10, K14, K17), köprü (K2, K8), el (K3, K6), melodi (K4), yağmur (K5), rüzgâr (K7), ilaç (K9, K20), tebessüm (K11, K12), şemsiye (K13), çiçek (K15), dokunuş (K16), çılgılık (K18), kucaklaşma (K19) olarak algıladıkları görülmektedir. Öğretmen adaylarının bu görüşler arasında en fazla “güneş” görüşünü ifade ettikleri görülmektedir. Yardımseverlik değerini güneşe benzetmek; yardımseverliğin tıpkı güneş gibi insanları aydınlatan, içlerini ısıtan ve çevresine sevgi yayıp umut veren bir değer olduğunu anlatmaktadır. Öğretmen adaylarının gerekçeleri; yardımseverliğin ışık ve sıcaklık veren, insanları aydınlatan ve içlerini ısıtan bir değer olduğunu vurgulamaktadır. Yardımseverlik değerini tebessüme benzetmek; yardımseverliğin tıpkı bir tebessüm gibi etkili, iç ısıtan ve mutluluk veren bir değer olduğunu anlatmaktadır. Öğretmen adaylarının gerekçeleri; yardımseverliğin, tebessüm gibi basit ama etkili bir şekilde insanların hayatlarına neşe ve güzellik kattığını vurgulamaktadır. Yardımseverlik değerini ilaca benzetmek; tıpkı bir ilacın şifa verdiği gibi insanların acılarını hafifleten, onları iyileştiren ve umut aşılayan bir değer olduğunu anlatmaktadır. Öğretmen adaylarının gerekçeleri, yardımseverliğin, bir ilacın şifa verme ve acıları hafifletme gücüne sahip olduğunu anlatmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Sınıf öğretmeni adaylarının kök değerlere yönelik algılarının metaforlar aracılığıyla belirlemeyi amaçlayan bu araştırma nitel bir çalışma özelliğine sahiptir. Bu çalışmada elde edilen bulgulardan yola çıkılarak elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuş ve alan yazından yararlanılarak tartışılmıştır. Öğretmen

adaylarının adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, sevgi, saygı, sorumluluk, yardımseverlik ve vatanseverlik değerlerine ilişkin en çok “doğa” ve “nesne” kategorisinde görüşler ortaya koyduğu dikkat çekmektedir. Bu durum katılımcıların, soyut bir niteliğe sahip olan değerleri ağırlıklı olarak çevrelerindeki somut varlıklarla açıkladığını göstermektedir.

Öğretmen adaylarının adalet değerini “terazi, su, ağaç, kalkan, kolon, güneş, ışık, dağ, liman ve kılıç” metaforlarıyla açıkladıkları ortaya konulan diğer bir sonuçtur. Katılımcıların bu metaforlarda adaletin anlamı, işlevi ve önemini dile getirdikleri görülmüştür. Bu metaforlar, öğretmen adaylarının adaleti yalnızca teorik ve soyut bir kavram olarak değil, aynı zamanda toplumsal yaşamın temel taşı, güven kaynağı ve koruyucu bir güç olarak algıladıklarını göstermektedir. Gelecekte eğitimci olacak bireylerin adaleti bu şekilde çok boyutlu kavramaları, onların sınıf yönetiminde, öğrenci ilişkilerinde ve topluma karşı sorumluluklarında adalet ilkesine önem vereceklerini düşündürmektedir. Öğretmen adaylarının adalet değerini en çok terazi ve su metaforuyla ifade ettiği belirlenmiştir. Katılımcıların büyük kısmının terazi metaforunu kullanması, adaleti tesis etmekle görevli kurumlarda terazi imgesinin kullanılmasından kaynaklanmış olabilir. Katılımcıların adalet değerini neden terazi metaforuyla açıkladıklarına yönelik görüşleri sorulduğunda, adaletin iki tarafı da eşit tartması ve dengeyi sağlaması gerektiğini belirttikleri, özellikle eşitlik kavramına vurgu yaptıkları belirlenmiştir. Sonuç olarak, adaletin "terazi"ye benzetilmesi, adaletin her bireyi eşit bir şekilde tartarak, dengeli ve doğru bir şekilde dağıttığı fikrini güçlü bir biçimde ifade eder. Terazi, tıpkı adaletin de bireylerin haklarını eşit bir şekilde değerlendirmesi gibi her iki tarafı adil bir şekilde tartar ve dengeyi sağlar. Bu benzetme, adaletin toplumsal düzenin temelini oluşturduğunu ve her zaman doğru, objektif ve tarafsız bir şekilde işlemesi gerektiğini gösterir. Adaletin suya benzetilmesinin ise adaletin toplumsal hayatın temeli olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Nitekim su gibi adalet de insan yaşamının vazgeçilmez bir unsuru olarak toplumda dengeyi ve huzuru sağlar. Alan yazında araştırmanın bu sonucuyla benzerlik ve farklılık gösteren araştırmalar bulunmaktadır. İnel ve arkadaşları (2018) tarafından ortaokul öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada adalet değerine yönelik en çok tekrar eden metaforların sırasıyla "terazi", "eşitlik" ve "insan" olduğu tespit edilmiştir. Yaşaroğlu ve Biçer (2020) tarafından yapılan çalışmada ilkokul öğrencilerinin adalet değerine; eşitlik, adil davranma, mutluluk, hak, kanun, güzellik ve dostluk anlamlarını yükledikleri belirlenmiştir. Memişoğlu ve Taşkın (2019) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin adalet kavramına yönelik olarak en çok “terazi” olmak üzere sırasıyla anne, güneş, su, aile, eşitlik ve hava metaforlarının kullanıldığı anlaşılmıştır. Sarıçam ve Yangil (2021) tarafından yapılan araştırmada tekrarlanan metaforun “terazi” olduğu, bu metaforu sırasıyla bina temeli, ağaç, su, güneş, bitki kökü gibi metaforların takip ettiği belirlenmiştir. Çakmak (2016) tarafından yapılan araştırmada, ortaokul öğrencileri tarafından adaletin ağırlıklı olarak “eşitlik, hakkı gözetmek ve ayrımcılık yapmamak” olarak değerlendirildiği tespit edilmiştir. Çelik ve Doğan Kahtalı (2022) tarafından ortaokul öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada adalet kavramını sırasıyla en çok “eşitlik, doğruluk, hak ve kurallar” ile açıkladığı görülmüştür. Yapılan bu çalışmalarda da görüldüğü gibi adalet kavramıyla eşitlik kavramının anlamı üzerinde karmaşa yaşanmaktadır. Doğan (2020) ile İnel ve arkadaşları (2018) tarafından yapılan araştırmalarda da adalet kavramının eşitlik kavramıyla ilişkilendirildiği görülmüştür. Ancak eşitliğin sağlanması her zaman adaletin sağlandığı, başka bir ifadeyle her eşitliğin adalet olmadığı unutulmamalıdır.

Öğretmen adaylarının dostluk değerini “aile, dağ, hazine, güneş, anahtar, bahçe, gemi, ağaç, çiçek, liman ve yıldız” metaforlarıyla açıkladıkları belirlenmiştir. Katılımcıların oluşturdukları metaforlarda özellikle dostluğun insan yaşamına sağladığı faydaları, değeri ve destekleyici yönü vurgulanmıştır. Bu metaforlar, öğretmen adaylarının dostluğu sadece duygusal bir bağ olarak görmediklerini, aynı zamanda destekleyici, yol gösterici, emek isteyen ve hayatı güzelleştiren bir unsur olarak algıladıklarını göstermektedir. Bu anlayış, onların ileride öğrencileriyle ve meslektaşlarıyla kuracakları ilişkilerde samimiyet, dayanışma ve güveni ön planda tutacaklarını düşündürmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının dostluk değerini en çok aile ve dağ metaforuyla ifade ettiği belirlenmiştir. Aile, bir kişinin hayatındaki en önemli desteklerden biridir; aynı şekilde dostluk da bir kişinin duygusal ve zihinsel olarak sağlıklı bir yaşam sürdürebilmesi için önemli bir rol oynar. Dostluk ve aile arasındaki bu benzerlikler, her iki bağın da insanın güvenli ve rahat hissetmesine, büyümesine ve zor zamanlarda dayanışma içinde olmasına imkân tanıyan ilişkiler olduğunu gösterir. Dağ, insana nasıl güven, destek ve huzur veriyorsa, dostluk da zor zamanlarda bir sığınak, bir güç kaynağı ve vazgeçilmez bir destek unsurudur. Bu benzetme, dostluğun yalnızca güzel günlerde değil, en zor anlarda bile kişinin yanında olduğunu ve ona dayanma gücü verdiğini vurgulamaktadır. Alanyazında araştırmanın bu sonucuyla farklılaşan çalışmalar mevcuttur. Yaşaroğlu ve Biçer (2020) tarafından yapılan çalışmada ilkokul öğrencilerinin dostluk değerine en çok “güven” olmak üzere sırasıyla “arkadaşlık, akrabalık, sevmek, iyi anlaşmak, bağ, güzellik” anlamlarını yükledikleri belirlenmiştir. Çelik ve Doğan Kahtalı (2022) tarafından ortaokul öğrencileri üzerinde

yapılan araştırmada, katılımcıların dostluk kavramını açıklarken özellikle destekleyici ve tamamlayıcı olma özelliğine, yakın ilişkiler kurma yönüne vurgu yaptığı tespit edilmiştir.

Öğretmen adaylarının dürüstlük değerini; “hazine, meşale, ayna, pusula, dağ, çınar, kalkan, cevher, miras, sadakat, güneş, su ve gıda” metaforlarıyla açıkladıkları tespit edilmiştir. Bu metaforlarda özellikle dürüstlük değerinin önemi, faydası ve gerçeği açığa çıkarmadaki işlevine vurgu yapılmıştır. Bu metaforlar, öğretmen adaylarının dürüstlüğü sadece bireysel bir erdem olarak değil, aynı zamanda toplumu şekillendiren, insan ilişkilerini sağlamlaştıran, yol gösterici ve koruyucu bir değer olarak algıladıklarını göstermektedir. Bu anlayış, onların ileride eğitimci olarak öğrencilerine dürüstlük ilkesini aşlamak, güvenilir bireyler yetiştirmek ve sınıf ortamında açık, şeffaf bir iletişim kurmak gibi sorumlulukları benimseyeceklerini düşündürmektedir. Öğretmen adaylarının dürüstlük değerini en çok hazine ve meşale metaforuyla ifade ettiği belirlenmiştir. Hazine; nadir bulunan, korunması gereken ve sahip olan kişiye büyük bir değer kazandıran bir varlıktır. Tıpkı gerçek hazinelerin insanlara maddi zenginlik kazandırması gibi dürüstlük de insanın hayatına güven, itibar ve huzur katar. Sahip olunması zor ama çok kıymetli bir erdem olan dürüstlük, her zaman değerini koruyan ve kişinin yaşamını daha anlamlı hale getiren bir servettir. Dürüstlüğü "meşale"ye benzetmek, onun yol gösterici, koruyucu ve aydınlatıcı bir değer olduğunu ifade emektedir. Meşale nasıl ki karanlıkta yönümüzü bulmamıza yardımcı oluyorsa, dürüstlük de hayatta doğru kararlar almamıza rehberlik eder. Aynı zamanda, dürüstlük insanın hem kendisi hem de çevresi için güvenli bir ortam oluşturmasını sağlar. Bu yüzden dürüstlük, her zaman karanlığı aydınlatan ve insanları doğru yolda tutan bir meşale gibi görülmelidir. Alanyazında araştırmanın bu sonucuyla benzerlik ve farklılık gösteren çalışmalar mevcuttur. Çakmak (2016) yaptığı araştırmada ortaokul öğrencilerinin dürüstlük değerini en çok “doğru söylemek, yalan söylememek” şeklinde açıkladığını tespit etmiştir. Yaşaroğlu ve Biçer (2020) tarafından yapılan çalışmada dürüstlük değerine en çok yüklenen anlamın “doğruluk” olmak üzere sırasıyla “güven, iyilik, yalan söylememek, arkadaşlık ve gerçek” kavramları olduğu belirlenmiştir. Çelikkaya ve Seyhan (2017) tarafından sosyal bilgiler öğretmen ve öğretmen adayları üzerinde yapılan çalışmada, dürüstlük değerine ilişkin en fazla sırasıyla “dost, ayna, peygamberimiz, bebek, su, papağan, maymuncuk, öğretmen” gibi metaforların kullanıldığı; Demirkaya ve Çal (2018) tarafından yapılan araştırmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dürüstlük değeri için en fazla “su, ayna ve bebek” metaforlarını kullandığı belirlenmiştir. Çelik ve Doğan Kahtalı (2022) tarafından yapılan araştırmada ortaokul öğrencilerinin dürüstlük kavramını “doğruluk, güven, sadakat, sorumluluk, merhametlilik, açık sözlülük” gibi farklı değerlerle bağdaştırdığı ortaya konulmuştur.

Öğretmen adaylarının dürüstlük değerini; “rehber, pusula, kaptan, öğretmen, lamba, ayna, harita, kalkan, kolon, maraton ve bahçe” metaforlarıyla açıkladıkları tespit edilmiştir. Bu metaforlar, öğretmen adaylarının özdenetimi kendini yönetme, yönlendirme, koruma ve geliştirme süreci olarak çok boyutlu bir şekilde algıladıklarını göstermektedir. Bu anlayış, öğretmen adaylarının gelecekte öğrencilerine sabırlı olmayı, kendini kontrol etmeyi, bilinçli kararlar almayı ve kişisel gelişimlerine yatırım yapmayı öğreteceklerini düşündürmektedir. Öğretmen adaylarının dürüstlük değerini en çok “rehber” metaforuyla ifade ettiği belirlenmiştir. Öz denetimi "rehber"e benzetmek, onun bireyin hayatındaki yönlendirici ve destekleyici rolünü vurgulamaktadır. Yaşaroğlu ve Biçer (2020) tarafından ilkökul öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada öz denetim değerini kendine hâkim olma, iyilik ve mutluluk ile daha çok ilişkilendirdikleri belirlenmiştir. Çelik ve Doğan Kahtalı (2022) tarafından yapılan araştırmada ortaokul öğrencilerinin öz denetimin daha çok kendi kendine yetme ve sorumluluk bilip yapma yönüne vurgu yaptığı tespit edilmiştir.

Öğretmen adaylarının sabır değerini; “öğretmen, çınar, anahtar, deniz, güneş, ilaç, dost, maratoncu, su, ağaç, öğrenci, bahçıvan ve bahar” metaforlarıyla ifade ettikleri görülmektedir. Bu metaforlar, öğretmen adaylarının sabrı; dayanıklılık, uzun vadeli çaba, gelişim, öğrenme süreci, çözüm üretme ve insan ilişkilerinde güven inşa etme gibi birçok yönüyle ele aldığını ortaya koymaktadır. Öğretmen adaylarının görüşlerinin gerekçesi incelendiğinde sabır değerinin zaman, bekleme ve başarıya ulaşmadaki işlevine vurgu yaptıkları görülmektedir. Bu anlayış, onların gelecekte eğitim ortamlarında öğrencilerine karşı daha anlayışlı, süreç odaklı ve kararlı bir yaklaşım sergileyeceklerini düşündürmektedir. Öğretmen adaylarının sabır değerini en çok öğretmen metaforuyla ifade ettiği belirlenmiştir. Sabrı öğretmene benzetmek, sabrın öğretici ve geliştirici yönünü vurgulamaktadır. Öğretmen adaylarının sabrı öğretmene benzetme gerekçeleri, bir öğretmen gibi bizi eğittiğini, geliştirdiğini ve hayata daha bilinçli yaklaşmamıza yardımcı olduğunu göstermektedir. Alanyazında araştırmanın bu sonucuyla benzerlik gösteren çalışmalara rastlanmaktadır. Yaşaroğlu ve Biçer (2020) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin sabrı daha çok “beklemek” olarak nitelendirdikleri; Çelik ve Doğan Kahtalı (2022) tarafından yapılan araştırmada ortaokul öğrencilerinin sabır değerini ağırlıklı olarak “beklemek, zaman” kavramlarıyla bağdaştırdığı belirlenmiştir. Niyazibeyoğlu ve Dağcı (2023) tarafından

yapılan çalışmada öğretmenlerin sabır değerini en fazla sırasıyla; “ilaç, kaya, mücadele, anahtar, anne, ağaç, olgun meyve ve umut” olarak nitelendirdikleri belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının saygı değerini; “köprü, hazine, su, ayna, ağaç, sanat, çiçek, liman, temel ve aile” metaforları ile ifade ettikleri belirlenmiştir. Bu metaforlar, öğretmen adaylarının saygıyı insan ilişkilerinde bağ kuran, değerli, kendini tanımayla gelişen, doğayla uyumlu, sanatsal bir bakış gerektiren ve toplumun temelini oluşturan bir erdem olarak algıladıklarını göstermektedir. Bu anlayış, onların ileride öğrencilerine karşı adil, empatik, farklılıklara duyarlı ve hoşgörülü bir eğitim anlayışı benimseyeceklerini düşündürmektedir. Öğretmen adaylarının saygı değeriyle ilgili metaforları “toplumdaki farklı fikir ve kesimleri bir araya getirme, sağlıklı bir toplum için önem arz etme, sağlıklı iletişim kurma” gibi özellikleriyle açıkladıkları görülmüştür. Öğretmen adaylarının saygı değerini en çok köprü ve hazine metaforlarıyla ifade ettiği belirlenmiştir. Saygıyı köprüye benzetmek, saygının tıpkı bir köprü gibi insanları birleştiren, güven sağlayan ve iş birliğini artıran bir değer olduğunu anlatmaktadır. Saygıyı hazineye benzetmek; saygının tıpkı bir hazine gibi korunması gereken, zamanla daha değerli hale gelen ve tüm insanlar tarafından takdir edilen bir değer olduğunu anlamaktadır. Alanyazında araştırmanın bu sonucuyla benzerlik ve farklılık gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Artuğ ve Yangil (2023) tarafından Türkçe öğretmenleri üzerinde yapılan çalışmada, saygı değerine yönelik en fazla “su” olmak üzere sırasıyla “bina temeli, aile, ağaç, ruh, çiçek, okyanus, anahtar, ışık, duvar, köprü, tuz” metaforlarının kullanıldığı görülmüştür. Çelikkaya ve arkadaşları (2016) tarafından ortaokul öğrencilerinin saygı değerine ilişkin metaforik algılarının incelendiği çalışmada, saygının özellikle “göz, su, güneş, ayna” gibi somut nesnelerle ilişkilendirildiği belirlenmiştir. Yaşaroğlu ve Biçer (2020) tarafından yapılan çalışmada ilkökul öğrencilerinin saygıyı en fazla “doğruluk ve kurala uyma” olmak üzere “dostluk, dürüstlük, sevgi, hak ve iyilik” kavramları ile ilişkilendirdikleri belirlenmiştir. Çakmak (2016) tarafından yapılan çalışmada ortaokul öğrencilerinin saygı değerini “büyük ve küçüklere sevgi ve saygı”, “hoşgörü”, “terbiyeli olmak”, “dürüst olmak”, “olmazsa olmaz”, “düzgün ve iyi davranış” biçiminde açıkladığı; Çelik ve Doğan Kahtalı (2022) tarafından yapılan çalışmada ortaokul öğrencilerinin saygı değerini özellikle “güzel ahlak, sevgi, bağlılık, güven, duyarlılık, dürüstlük, hoşgörü, eşitlik, merhamet, nezaket, sabır, sorumluluk, şefkat, yardımseverlik” gibi değerlerle ilişkilendirdiği belirlenmiştir. Çelikkaya ve Seyhan (2017) tarafından sosyal bilgiler öğretmen ve öğretmen adayları üzerinde yapılan çalışmada saygı değerine yönelik olarak en fazla “bumerang, öğrenci, ayna, güneş, orman, su, maymuncuk, kravat, omurga, ateş” gibi metaforların kullanıldığı belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının sevgi değerini “çiçek, güneş, yemek, deniz, yağmur, şarkı, şifa, bahçe, su, ışık ve umut” metaforlarıyla ifade ettiği belirlenmiştir. Bu metaforlar, öğretmen adaylarının sevgiyi yaşamsal, besleyici, aydınlatıcı, özgürleştirici ve umut verici bir güç olarak gördüklerini göstermektedir. Sevgi, hayatı güzelleştiren, insan ilişkilerini güçlendiren ve bireyleri motive eden bir duygu olarak algılanmaktadır. Bu anlayış, öğretmen adaylarının gelecekte öğrencilerine sevgi dolu bir eğitim ortamı sunma, onların gelişimini destekleme ve onlara ilgiyle yaklaşma konusunda bilinçli olacaklarını düşündürmektedir. Öğretmen adaylarının sevgi değerini en çok çiçek ve güneş metaforlarıyla ifade ettiği belirlenmiştir. Sevgiyi çiçeğe benzetmek, sevginin tıpkı bir çiçek gibi büyüyen, güzelleşen ve etrafına pozitif bir etki bırakan bir değer olduğunu anlatmaktadır. Sevgiyi güneşe benzetmek ise sevginin tıpkı güneş gibi hayat verici, aydınlatıcı ve her zaman içimizi ısıtan bir güç olduğunu anlatmaktadır. Alanyazında araştırmanın bu sonucuyla benzerlik ve farklılık gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Çelik ve Doğan Kahtalı (2022) tarafından yapılan çalışmada, ortaokul öğrencilerinin sevgiyi; bireyler arasında kurduğu güçlü ilişki, bireylere sağladığı fayda, sınırsız ve giderek artma eğilimi gösteren bir unsur olarak algıladıkları belirlenmiştir. Yaşaroğlu ve Biçer (2020) tarafından yapılan çalışmada ilkökul öğrencilerinin saygıyı en fazla “aile” olmak üzere “barış, arkadaşlık, ders çalışmak okul” gibi unsurlara benzettikleri görülmüştür. Çelikkaya ve Seyhan (2017) tarafından sosyal bilgiler öğretmen ve öğretmen adayları üzerinde yapılan çalışmada sevgi değerine yönelik olarak en fazla “anne, aile, çiçek, kalp, çikolata, su, gökyüzü, güneş, arkadaş, gül, ağaç” gibi metaforların kullanıldığı belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının sorumluluk değerini “yük, emanet, ağaç, yelken, kalkan, yol, harita, diken, anahtar, pusula, gölge, deniz, özveri ve yolculuk” metaforlarıyla açıkladıkları belirlenmiştir. Bu metaforlar, öğretmen adaylarının sorumluluğu ağır, sürekli gelişen, bireyi koruyan, yol gösteren ve bazen zorluklar içeren ama sonunda ödüllendirici bir değer olarak gördüklerini göstermektedir. Bu anlayış, onların gelecekte öğrencilerine sorumluluk bilincini kazandırma, onlara rehberlik etme ve disiplinli bir eğitim anlayışı benimseme konusunda bilinçli hareket edeceklerini düşündürmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının sorumluluk değerini en çok yük ve emanet metaforlarıyla ifade ettiği belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının

sorumluluk değerinde kullandıkları metaforları; insanlar için yük ve emanet olma, başarıya ve hedefe ulaşmada, bireyleri olgunlaştırma gibi özellikleriyle açıkladıkları görülmüştür. Sorumluluk değerini yüke benzetmek, sorumluluğun bazen ağır ve zorlayıcı olabileceğini, ancak onu taşıırken büyüdüğümüzü, güçlendiğimizi ve her başarıyla daha hafif hale geldiğimizi anlatmaktadır. Sorumluluk değerini emanete benzetmek; sorumluluğun, başkalarına verilen bir emanet gibi değerli ve özenle korunması gereken bir yükümlülük olduğunu göstermektedir. Alanyazında araştırmanın bu sonucuyla farklılık gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Çelikkaya ve Seyhan (2017) tarafından sosyal bilgiler öğretmen ve öğretmen adayları üzerinde yapılan çalışmada sorumluluk değerine yönelik olarak en fazla “öğrenci, anne, baba, ağaç, güneş, karınca, kalp, öğretmen, arı, Atatürk, saat” gibi metaforların kullanıldığı belirlenmiştir. Yaşaroğlu ve Biçer (2020) tarafından yapılan çalışmada ilkökul öğrencilerinin sorumluluk değerini en fazla “görev” ve “bilinçli olma” olmak üzere “ders çalışmak, odayı toplamak ve ödev yapmak” olarak algıladıkları belirlenmiştir. Çelik ve Doğan Kahtalı (2022) tarafından yapılan çalışmada, ortaokul öğrencilerinin sorumluluk algısının daha çok “görev bilinci” ve “verilen vazifeyi yerine getirmek” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmen adaylarının vatanseverlik değeriyle ilgili “sevda, kale, aile, anne, dağ, yıldız, ateş, fidan, sadakat, toprak, çınar ağacı, görev, miras ve bayrak” metaforlarını kullandıkları belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının vatanseverlik değerinde kullandıkları metaforları; yüceliği, geçmişle gelecek arasındaki bağ kurma, ülke için sorumluluk alma ve ülkeye hizmet etme gibi özellikleriyle açıkladıkları tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının vatanseverliği derin sevgi, koruma bilinci, aile sıcaklığı, geçmişten geleceğe uzanan bir sorumluluk, fedakârlık ve bağımsızlık bilinci olarak gördüğü anlaşılmaktadır. Bu anlayış, onların gelecekte öğrencilerine vatan sevgisini aşılayacak, milli bilinci güçlendirecek ve bu değerleri korumaya yönelik bilinçli bireyler yetiştireceklerini düşündürmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının vatanseverlik değerini en çok sevda metaforuyla ifade ettiği belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının gerekçeleri, vatanseverliğin tıpkı sevda gibi derin, tutkulu ve sürekli beslenen bir değer olduğunu vurgulamaktadır. Alanyazında araştırmanın bu sonucuyla benzerlik gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Çelikkaya ve Seyhan (2017) tarafından sosyal bilgiler öğretmen ve öğretmen adayları üzerinde yapılan çalışmada vatanseverlik değerine yönelik olarak en fazla “aşk” metaforunun kullanıldığı belirlenmesi araştırmanın bu sonucuyla benzerlik göstermektedir. Yaşaroğlu ve Biçer (2020) tarafından yapılan çalışmada ilkökul öğrencilerinin vatanseverlik değerini “millet, sahiplik, ulus, tarihimiz, sevgi, Atatürk’ün sevdiği anlar, Kurtuluş Savaşı ve toplum” ile ilişkilendirdiği belirlenmiştir. Çelik ve Doğan Kahtalı (2022) tarafından yapılan çalışmada, ortaokul öğrencilerinin ağırlıklı olarak vatanseverliği “kahramanlık ve vatani için fedakârlık yapma” olmak üzere “koruyucu olma, beraberlik ve dayanışma sağlama, sınırsız, bağlayıcı, önemli, öncelikli, sürekli ve zorunlu olması” şeklinde algıladıkları tespit edilmiştir. Akyol (2016) tarafından yapılan çalışmada ortaokul altıncı sınıf öğrencilerinin en sık değindikleri metaforların “anne, baba, Atatürk, aşk, öğretmen, bayrak ve şehit” olduğu görülmüştür.

Öğretmen adaylarının yardımseverlik değerini “güneş, köprü, el, melodi, yağmur, rüzgâr, ilaç, tebessüm, şemsiye, çiçek, dokunuş, çığlık ve kucaklaşma” metaforlarıyla algıladıkları belirlenmiştir. Bu metaforlar, öğretmen adaylarının yardımseverliği sıcaklık, dayanışma, sessiz ama etkili bir iyilik, koruyucu bir destek ve küçük dokunuşlarla büyük anlamlar taşıyan bir değer olarak gördüklerini göstermektedir. Bu anlayış, onların gelecekte öğrencilerine empati ve dayanışma ruhunu aşılayacak, paylaşma ve yardımlaşma kültürünü destekleyecek ve zor zamanlarında öğrencilerine sadece akademik değil, duygusal olarak da destek olacak öğretmenler olmaya yatkın olduklarını düşündürmektedir. Öğretmen adaylarının yardımseverlik değerinde kullandıkları metaforları; etrafa yaydığı güzellik, mutluluk, muhabbet ve paylaşma gibi yönleriyle açıkladıkları tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının yardımseverlik değerini en çok güneş metaforuyla ifade ettiği belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının gerekçeleri; yardımseverliğin tıpkı güneş gibi ışık ve sıcaklık veren, insanları aydınlatan ve içlerini ısıtan bir değer olduğunu vurgulamaktadır. Alanyazında araştırmanın bu sonucuyla benzerlik ve farklılık gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Bektaş ve Karadağ (2013) yardımlaşma değerine yönelik olarak ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin en çok “çiçek, arkadaş, karınca, kalem, el, oyun, aile, insan, eşya ve yemek gibi metaforlar ürettikleri tespit edilmiştir. Sönmez ve Akıncan (2013) tarafından çalışmada ortaokul öğrencilerinin yardımseverlik değerine yönelik olarak en fazla “güneş, su, gökyüzü, ışık, yıldız, ay” gibi metaforlar oluşturduğu görülmüştür. Çelikkaya ve Seyhan (2017) tarafından sosyal bilgiler öğretmen ve öğretmen adayları üzerinde yapılan çalışmada yardımseverlik değerine yönelik olarak en fazla “Türkiye” olmak üzere “arkadaşlık, karıncalar, anne-baba, organlarımız, yağmur” gibi metaforların kullanıldığı tespit edilmiştir. Yaşaroğlu ve Biçer (2020) tarafından yapılan çalışmada ilkökul öğrencilerinin yardımseverlik değerini en fazla “paylaşmak” olmak üzere “Kızılay, sadaka, sosyal yardımlaşma ve iyilik” şeklinde düşündüğü görülmektedir. Çelik ve Doğan Kahtalı (2022) tarafından yapılan çalışmada, ortaokul

öğrencilerinin genel olarak yardımseverliği daha çok bireylere destek olmak suretiyle onların hayatını kolaylaştırmayı sağlayan bir değer olarak düşündükleri belirlenmiştir.

Araştırmanın bulgu ve sonuçları doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

1. Araştırma sonuçları, öğretmen adaylarının soyut değerlere ilişkin metaforik algılarını somutlaştırarak ifade ettiklerini göstermektedir. Bu durum, öğretmen adaylarının değerleri somut nesneler ve doğa olaylarıyla ilişkilendirerek anlamlandırmalarını sağlamaktadır. Özellikle, değerlerin her biri için uygun metaforlar seçilerek, öğrencilere bu değerlerin ne anlama geldiği, işlevi ve öneminin daha somut bir şekilde anlatılması sağlanabilir.

2. Katılımcıların, adalet, dostluk, dürüstlük gibi değerleri belirli metaforlar üzerinden açıklamaları, öğretim süreçlerinde metafor kullanımının önemini ortaya koymaktadır. Öğretmen adaylarına, değerleri öğretebilmek için metaforları etkin bir şekilde kullanma becerisi kazandırılabilir.

3. Öğretmen adaylarının en çok doğa metaforlarını kullandığı gözlemlenmiştir. Bu bulgu, doğanın öğretim sürecinde bir araç olarak kullanılmasının önemini göstermektedir. Doğal çevreyi değerler eğitimi için kaynak olarak kullanmak, öğrencilerin bu değerlerle bağ kurmalarını kolaylaştırabilir. Örneğin, bir “ağaç” metaforu üzerinden büyüme ve sorumluluk değeri anlatılabilir ya da bir “güneş” metaforu ile sevgi ve yardımseverlik gibi değerler öğretilmiş olabilir. Bu bağlamda, doğa temalı etkinlikler ve geziler düzenlenebilir.

4. Öğretmen adaylarının değerleri çeşitli metaforlarla açıklamaları, her bir değer için farklı yönlerinin öğretilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Bu nedenle, öğretmen eğitiminde, her bir değer için farklı metaforlar geliştirilmesi ve bu metaforların eğitimde nasıl kullanılabileceği üzerine rehberlik yapılması önemlidir. Örneğin, “öz denetim” değerinin bir “rehber” metaforu üzerinden açıklanması, öğrencilerin bu değeri daha iyi anlamalarını sağlayabilir.

5. Öğretmen adaylarının kullandığı metaforlar, bir etkileşim ve bağlantı kurma süreci içermektedir. Bu bağlamda, değerler eğitimine yönelik etkileşimli araçlar, simülasyonlar ve sanal ortamlar kullanılabilir. Öğrencilerin, adalet, dostluk gibi değerleri yaşadıkları durumlar üzerinden deneyimlemeleri sağlanabilir. Örneğin, çeşitli senaryolar oluşturularak, bu değerlerin nasıl yaşandığı ve somutlaştığı öğrencilerle birlikte tartışılabilir.

6. Öğretmen adaylarının, özellikle vatanseverlik ve yardımseverlik gibi toplumsal ve kültürel bağlamda güçlü değerleri metaforlarla ifade etmeleri, bu değerlerin toplumsal bir sorumluluk taşıdığını ortaya koymaktadır. Değerler eğitiminde, öğrencilerin bu değerlerin toplumsal sorumlulukla nasıl ilişkilendirilebileceğini tartışmaları sağlanabilir.

7. Öğretmen adaylarının değerler konusundaki algıları, sürekli bir gelişim ve profesyonel öğretim sürecine ihtiyaç duymaktadır. Öğretmenlerin, değerler eğitimi konusunda mesleki gelişim fırsatlarına katılımı teşvik edilmeli, sürekli olarak farklı değerler ve bu değerlerin metaforik anlatım yolları hakkında bilgi edinmeleri sağlanmalıdır.

8. Bu çalışma sınıf öğretmeni adaylarının kök değerlere yönelik metaforik algılarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu sonuçlardan hareketle konuya ilişkin öğretmenlere ve diğer öğretmen adaylarına yönelik çalışmalar da yapılabilir. Ayrıca kök değerlere yönelik öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin algılarını belirlemeye dönük nicel çalışmalar da yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akyol, Y. (2016). Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin vatanseverlik değerine ilişkin metaforik algıları. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (7), 19-32. <https://dergipark.org.tr/en/pub/inesj/issue/40022/475839>.
- Artuğ, M. & Yangil, M. K. (2023). Türkçe öğretmenlerinin saygı kök değerine karşı metaforik algıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (34), 48-68. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1316126>.
- Atabey, D. & Ömeroğlu, E. (2016). Sosyal değerler eğitimi programının anasınıfına devam eden çocukların sosyal değerler kazanımına etkisinin incelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, (58), 593-617.
- Aydın, İ. & Öksüz, A. (2021). Çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (25), 579-619. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1036589>.
- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-15.
- Bektaş, M. & Karadağ, B. (2013). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin yardımlaşma değerine yönelik geliştirdikleri metaforların incelenmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 271-286. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5105>.
- Çakmak, M. M. (2016). *Ortaokul öğrencilerinin adalet, dürüstlük, saygı, sorumluluk ve barış değerleri hakkındaki algıları (Diyarbakır ili örneği)*. [Yüksek lisans tezi]. Dicle Üniversitesi.
- Çelik, Ş. & Doğan Kahtalı, B. (2022). Ortaokul öğrencilerinin kök değerler hakkındaki metaforik algıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (29), 206-223. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1164066>.
- Çelikkaya, T. & Seyhan, O. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının evrensel değerlere ilişkin metafor algıları. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(3), 65-87. <https://doi.org/10.19160/ijer.342330>.
- Çelikkaya, T., Yakar, H. & Şarlayan, R. (2016). Perceptions of students about the values of respect and scientific in social studies: Metaphor analysis. *International Online Journal of Educational Sciences*, 8(3), 143-165.
- Çengel, S. (2019). *Kök değerlere ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının algıları: Nitel bir araştırma*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Demirkaya, H. & Çal, Ü. T. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dürüstlük değerine ilişkin metaforik algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 1964-1980. <https://doi.org/10.29299/kefad.2018.19.03.005>.
- Doğan, O. (2020). *Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin hukuk ve adalet kavramlarına ilişkin algılarının incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- İnel, Y., Urhan, E. & Ünal, A. İ. (2018). Ortaokul öğrencilerinin adalet kavramına ilişkin metaforik algıları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 8(2), 379-402. <https://doi.org/10.18039/ajesi.454584>.
- Kagan, S. (2001). Teaching for character and community. *Educational Leadership*, 59 (2), 50-55.
- Kaya, Ö., Özen, E., Çiçek, E. Okumuş, M. Yalçın, B. & Fırat, F. (2022). Sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimi yeterlilik algılarının incelenmesi. *Anadolu Türk Eğitim Dergisi*, 4(2), 6-18. <https://anadoluturkegitim.com/makale/3780>

- Köse, E. (2015). Bilimsel araştırma modelleri. R.Y. Kıncal (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (ss. 51-80). Nobel Yayıncılık.
- Lakoff, G. & Johnson, M. (2015). *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil*. Gökhan Yavuz Demir (çev.). İstanbul: İthaki Yayınları.
- Memişoğlu, S.P. & Taşkın, S. (2019). Öğretmenlerin adalet kavramına ilişkin metaforik algıları. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(2), 178-201. <https://doi.org/10.24289/ijsser.540882>.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev. Ed. S. Turan, 1. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI [MEB]. (2018). *İlkokul hayat bilgisi dersi öğretim programı (1, 2 ve 3. sınıflar)*. Ankara: MEB.
- Niyazibeyoğlu, T. & Dağcı, A. (2023). Öğretmenlerin sabır değerine dair algıları: Metaforik bir araştırma. *Trabzon İlahiyat Dergisi*, 10(1), 235-253. <https://doi.org/10.33718/tid.1281618>.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. Ed. M. Bütün & S. B. Demir). Pegem Yayınevi. <https://doi.org/10.14527/9786053649335>.
- Pekdoğan, S. ve Korkmaz, H. İ. (2017). Okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş çocuklarına verilen değerler eğitimine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(37), 59-72.
- Sarıçam, İ. & Yangil, M. K. (2021). Türkçe öğretmeni adaylarının adalet kök değerine karşı metaforik algıları. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(ÖS), 71-85. <https://doi.org/10.33206/mjss.957577>.
- Sönmez, Ö. F. & Akıncan, N. (2013). Ortaokul öğrencilerinin “yardımseverlik” değeri ile ilgili metefor algıları. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi* (7), 105-120.
- Tekin Bozkurt, A. (2023). Öğretmen adaylarının değer kavramına ilişkin metafor algılarının incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(3), 11131-11141. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.1308498>.
- TÜRK DİL KURUMU [TDK]. *Güncel Türkçe sözlük*. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 08.02.2025 tarihinde erişilmiştir.
- Türnüklü, A. (2001). Eğitim bilim alanında aynı araştırma sorusunu yanıtlamak için farklı araştırma tekniklerinin birlikte kullanılması. *Eğitim ve Bilim*, 26(120), 8-13.
- Yaşaroğlu, C. & Biçer, R. (2020). İlkokul öğrencilerinin kök değerlere ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(52), 996-1005. <https://doi.org/10.26450/jshsr.1850>.
- Yıldırım A. & Şimşek H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Metaphoric Perceptions of Pre-Service Classroom Teacher Regarding Root Values

Serdar Yeşil^{1*}

¹ Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Education, Department of Classroom Education, Van, Türkiye
syasil@yyu.edu.tr

*Corresponding Author

Received: 12.05.2024
Accepted: 18.02.2025
Available Online: 30.04.2025

Abstract: To succeed in values education, it is important to understand how individuals perceive values. The aim of this study is to determine the metaphorical perceptions of pre-service classroom teachers regarding root values in the curriculum. Revealing the potential of pre-service teachers' metaphorical perceptions of root values to contribute to our education system makes this study significant. The phenomenological design, a qualitative research model, was used in this study. The study group consisted of 20 pre-service teachers enrolled in the classroom teaching program of a state university's faculty of education, determined through purposive sampling method. Data collection was done using the "Form for Determining Pre-service Teachers' Metaphorical Perceptions of Root Values," developed by the researcher. The data obtained were analyzed using content analysis technique. It is noteworthy that pre-service teachers express their views on root values mostly in the categories of "nature" and "object." This indicates that participants predominantly explain abstract values with concrete entities in their environment. Based on these results, further studies targeting teachers and other pre-service teachers regarding the subject can also be conducted. In order to make the connection between root values and the teaching profession more concrete, methodologies such as applied workshops, role plays and case studies can be used.

Keywords: Classroom Teacher Candidate, Root Value, Metaphor

INTRODUCTION

Throughout history, every individual has had their own world of values. These values are considered fundamental elements that shape an individual's thoughts, attitudes, and behaviors. People develop values based on the cultural, moral, and ethical norms of the society in which they live, and these values influence a wide range of aspects, from decision-making processes to social relationships. The concept of values has been widely discussed up to the present day, yet no universally agreed-upon definition has been established. According to the Turkish Language Association Dictionary (2025), the term "value" is defined as "an abstract measure used to determine the importance of something, the equivalent of what something is worth" and "the totality of the material and spiritual elements encompassing the social, cultural, economic, and scientific values of a nation." Values can be expressed as beliefs about ideal behaviors or life goals, as well as guiding principles for our actions (Aydın, 2021, cited in Tekin Bozkurt, 2023). In this context, values shape not only individuals' personal worlds but also societal structures and cultural norms. Aydın and Öksüz (2021) define values as national, spiritual, social, moral, and cultural elements that form the fundamental structure of social life. This definition emphasizes that values are a multidimensional concept and play essential roles not only at an individual level but also in the social sphere. Values represent the fundamental principles that shape individuals' and societies' beliefs, attitudes, and behaviors. These principles serve as important guides directing individuals' lives.

The significance of values stems from multiple factors. First and foremost, values help regulate human relationships. By adopting certain values, people establish more positive and constructive relationships with others in society. These relationships are critical for the healthy functioning of society. For example, values such as respect, honesty, and loyalty enable individuals to respect each other, be truthful, and keep their promises. Such values enhance trust among members of society and promote social harmony. Additionally, values play a crucial role in ensuring that individuals fulfill their social responsibilities. Strengthening values such as justice, equality, and freedom helps establish a strong and stable social structure. A study conducted by Atabey and Ömeroğlu (2016) found that values education plays a significant role in improving children's social skills and their perception of values. This research revealed that values education, starting from an early

age, helps individuals develop social skills and empathy while fostering a sense of social responsibility. Values regulate relationships at both individual and societal levels, support personal development, and contribute to social order. Therefore, the proper adoption and transmission of values are essential for laying the foundation of a healthy and sustainable social structure.

Instilling values in children and young people is of great importance for ensuring their continuity. It is not easy for students to acquire these abstract values on their own. Therefore, values education, which begins within the family, should be systematically integrated into school curricula. Kagan (2001:51) emphasizes the importance of teaching values in schools through educational programs, stating that for some children, school may be the only place where they can learn values. However, if teachers do not possess the values intended to be imparted, fail to serve as positive role models, or lack sufficient knowledge about values education methodology, achieving success in values education becomes difficult. Teachers' perceptions of values, their ability to implement them in daily life, the methods and materials they use, and the teaching-learning activities they organize are crucial factors in helping children internalize values (Pekdoğan & Korkmaz, 2017). A study by Kaya et al. (2022) found that teachers' perceptions of values education differ significantly based on gender, marital status, and whether they engage in reading about values education. This finding indirectly demonstrates the impact of teachers' knowledge and perceptions on students' values education. Teachers can only be successful in values education if they not only theoretically explain values but also personally embody them in their own lives. Therefore, teachers must first recognize the importance of values for individuals and society and then develop a strong foundation in values education methodology.

In the 2018 National Education Curriculum of the Ministry of National Education (MEB, 2018), it is stated under the "Our Values" section that the primary duty of the education system is to cultivate individuals who have embraced fundamental values. The education system fulfills this function through educational programs, including the curriculum. Accordingly, ten core values were identified in the curriculum, and it was stated that these values should be addressed in relation to both sub-values and other core values within the courses. The core values included in the curriculum of all subjects are justice, friendship, honesty, self-discipline, patience, respect, love, responsibility, patriotism, and helpfulness (MEB, 2018). The attitudes and behaviors associated with these core values in teaching programs were detailed in Table 1 (TTKB, 2017, cited in Yaşaroğlu & Biçer, 2020).

Table 1

Attitudes and Behaviors Related to Root Values

Root Values	Attitudes and Behaviors
Justice	Being fair, treating equally, sharing...
Friendship	Altruism, trust, understanding, solidarity, being faithful, loyalty, cooperation...
Honesty	Being clear and understandable, being truthful, being reliable, keeping one's word...
Self-discipline	Controlling one's behavior, taking responsibility for one's actions, having self-confidence, apologizing when necessary...
Patience	Being determined, tolerating, knowing how to wait...
Respect	Being humble, treating others the way you want to be treated, valuing other people's personalities, considering the position, characteristics and situation of your interlocutor...
Love	Giving importance to family unity, making sacrifices, trusting, being compassionate, being loyal...
Responsibility	Being responsible towards oneself, one's environment, one's homeland and one's family; Keeping your word, being consistent and reliable, taking the consequences of your actions...
Patriotism	Being hardworking, solidarity, obeying the rules and laws, being loyal, being sensitive to historical and natural heritage, caring about society...
Helpfulness	Being generous, cooperating, being compassionate, being hospitable, sharing...

To achieve success in values education, it is crucial to understand how individuals perceive values. As can be understood from the studies in the literature mentioned below, one of the methods used to determine individuals' perceptions of values is metaphor. In qualitative research, individuals' perceptions of different situations can be revealed, analyzed, and interpreted through metaphors. Lakoff and Johnson (2015) define

metaphor as "understanding and experiencing one thing in terms of another." The primary reason for using metaphors is the need to make abstract or complex concepts more understandable and concrete. Since metaphor is a method that explains the unknown through the known, it serves this purpose effectively.

Values education plays a critical role in individuals' adaptation to society, the development of ethical awareness, and character formation. Therefore, determining individuals' perceptions of core values provides important insights into how these values can be instilled in educational processes. Various studies in literature focus on identifying metaphorical perceptions of core values. However, most of these studies have been conducted on students and often focus on only one specific core value. For example, Sönmez and Akıncan (2013) examined the metaphorical perceptions of middle school students regarding helpfulness, Akyol (2016) studied the patriotism perceptions of sixth-grade students, and İnel et al. (2018) investigated the concept of justice among middle school students. Additionally, Doğan Kahtalı (2022) researched middle school students' metaphorical perceptions of core values. There are also studies that comprehensively address all core values in primary and middle school students. For instance, Yaşaroğlu and Biçer (2020) examined primary school students' metaphorical perceptions of core values, while Çelik and Doğan Kahtalı (2022) focused on middle school students. Research conducted on teachers generally tends to focus on only one core value. For example, Niyazibeyoğlu and Dağcı (2023) analyzed perceptions of patience, whereas Artuğ and Yangil (2023) explored perceptions of respect. Studies on teacher candidates are relatively limited. Demirkaya and Çal (2018) examined social studies teacher candidates' perceptions of honesty, and Sarıçam and Yangil (2020) investigated Turkish language teacher candidates' perceptions of justice. Çengel (2019) studied social studies teacher candidates' metaphorical perceptions of core values as a whole.

Upon reviewing the existing literature, no research was found that examines the metaphorical perceptions of classroom teacher candidates regarding core values. However, classroom teacher candidates play a vital role in values education at early age groups within the education system and significantly influence students' character development. Their perceptions of core values can directly impact the teaching methods they use in their classrooms and the values they instill in their students. Additionally, identifying teacher candidates' metaphorical perceptions of core values is considered an important research area that can guide future educational processes.

Purpose and Significance of the Study

This study aims to determine the metaphorical perceptions of classroom teacher candidates regarding the core values in the curriculum of the Ministry of National Education. The research question of this study is: *"How do classroom teacher candidates perceive core values metaphorically?"* This study seeks to identify the metaphorical perceptions of classroom teacher candidates regarding core values and to reveal the potential contributions these perceptions can make to the education system.

Classroom teacher candidates are not only responsible for transmitting academic knowledge but also play a crucial role in conveying and internalizing social values. In this context, teacher training programs and educational policies should support teacher candidates in understanding core values, integrating these values into their teaching processes, and providing students with a meaningful learning experience. In this way, future teachers can take a more effective and conscious role in transmitting social values. Examining the metaphorical perceptions of classroom teacher candidates regarding core values can help us understand their awareness of values education and how this awareness will be reflected in classroom teaching practices. Consequently, educational programs can be developed in line with teacher candidates' metaphorical perceptions, allowing for a more effective integration of value-based education into classroom practices.

METHOD

In this section, explanations about the research design, study group, data collection and analysis procedures are included.

Research Design

Since this study aims to reveal teacher candidates' perceptions of the core values included in the curriculum through metaphors, the phenomenology design, one of the qualitative research models, has been used. Qualitative research can be defined as "a research process that employs qualitative data collection

methods such as observation, interviews, and document analysis to present perceptions and events in a realistic and holistic manner in their natural environment” (Yıldırım & Şimşek, 2016: 41). The phenomenology model is used when examining qualitative data to explain or define phenomena that are experienced in daily life but cannot be fully described (Köse, 2015). The focus of phenomenology is how individuals perceive, interpret, define, and evaluate a phenomenon (Patton, 2018). In this study, the phenomenon is "core values." The study aims to gain an in-depth understanding of elementary teacher candidates' metaphorical perceptions of core values and the experiences that shape these perceptions. For this reason, the study has been conducted using phenomenological design.

Participants and Sampling

To determine the study group, the maximum variation sampling method, one of the purposeful sampling techniques, was used. The goal of maximum variation sampling is to form a relatively small study group while ensuring that the group reflects the widest possible diversity of individuals who may have different perspectives on the research problem. According to Patton (1987), a small but highly diverse study group has two advantages: (1) It allows for a detailed description of each unique case within the sample, and (2) It helps identify common themes and their significance across cases with widely differing characteristics (as cited in Yıldırım & Şimşek, 2016). In this study, the study group consists of 20 teacher candidates enrolled in the elementary teaching program at a public university's faculty of education during the 2023-2024 academic year. These candidates were selected based on various characteristics such as grade level and gender to ensure diversity. The demographic characteristics of the study group are presented in Table 2.

Table 2

Demographic Characteristics of the Working Group

Participants	Gender	Class
K1	Female	1
K2	Female	3
K3	Male	2
K4	Female	4
K5	Male	1
K6	Male	2
K7	Male	3
K8	Female	3
K9	Male	4
K10	Female	1
K11	Male	4
K12	Female	2
K13	Male	4
K14	Male	1
K15	Female	3
K16	Female	4
K17	Male	2
K18	Female	4
K19	Male	3
K20	Male	1

As seen in Table 2, 55% of the participants were male ($f = 11$) and 45% were female ($f = 9$). Additionally, in this study, 25% ($f = 5$) of the participants were in the first grade, 20% ($f = 4$) in the second grade, 25% ($f = 5$) in the third grade and 30% ($f = 6$) in the fourth grade. In accordance with ethical principles, 17 participants who participated in the study voluntarily were assigned K1, K2, K3... in order to protect their identities. Codes are given as follows.

Data Collection Instruments

In this study, the “Form for Determining Pre-Service Teachers’ Metaphorical Perceptions of Core Values,” developed by the researcher, was used for data collection. The explanation section of the form included details about the study’s purpose, voluntary participation, and the assurance that the collected data would only be used

for scientific purposes. The form consists of two sections. The first section contains items related to participants' personal information. The second section includes ten items, one for each core value (e.g., "Justice is like... because...", "Love is like... because..." etc.). The phrase "is like" in the items aims to facilitate metaphor creation, while the phrase "because" prompts participants to justify their metaphors.

Data Collection Procedure

Before proceeding with the implementation phase, approval was obtained from the Van Yüzüncü Yıl University Social and Human Sciences Publication Ethics Committee on December 8, 2023 (Approval No: 22), along with permission from the Faculty of Education administration. All students in the study group participated voluntarily. After distributing the "Form for Determining Pre-Service Teachers' Metaphorical Perceptions of Core Values" to the participants, the concept of metaphor was explained with examples, and students were asked to express their perceptions using the sentence structures in the form. On average, it took participants about 15 minutes to complete the data collection tool.

Data Analysis

The collected data in this study were analyzed using the content analysis technique. Content analysis involves organizing similar data under specific concepts and themes to enable interpretation. In phenomenological research, data analysis aims to uncover experiences and meanings. This process involves conceptualizing data and identifying themes that define the phenomenon. The results are presented through descriptive analysis, often supported by direct quotations (Yıldırım & Şimşek, 2016). In accordance with these principles, the following steps were followed in the analysis and interpretation of the research data (Saban, 2009):

1. **Coding and Sorting:** At this stage, the forms containing pre-service teachers' views on core values were numbered, and the metaphors provided by the participants were listed. Each metaphor was assigned a code that best reflected its meaning based on the reasoning provided. The clarity of participants' metaphors was also considered.
2. **Developing Categories:** Metaphors generated for each core value were examined for common features, and categories were created accordingly. To facilitate this process, the metaphors and justifications provided by pre-service teachers were transferred to Microsoft Office Excel. The metaphors were grouped logically, and categories were formed by identifying common aspects of their justifications.
3. **Validity and Reliability:** In this study, the research process was described in detail to ensure transparency and enhance validity. Additionally, the researcher's expertise in the subject and prior experience with qualitative research contributed to the study's validity. To strengthen validity, data triangulation was applied by comparing data from different participants for consistency within the research design. The participant validation technique was used, allowing participants to review the findings, thus enhancing the accuracy of data interpretations (Merriam, 2018; Patton, 2018). Furthermore, all research processes were supported by detailed descriptions, and direct quotations were included to preserve the contextual meaning of the findings.

To ensure reliability, efforts were made to eliminate the researcher's individual influence during the coding process. As suggested in the literature, using multiple coders and calculating inter-coder agreement is a crucial step in this regard. To determine coder consistency, the formula proposed by Miles & Huberman (1994) was applied: $\text{Reliability} = \text{Agreement} / (\text{Agreement} + \text{Disagreement})$ (Baltacı, 2017; Türnüklü, 2001). Accordingly, the obtained interview data were coded independently by an expert, and the inter-coder agreement was calculated. The final reliability score was determined as: $\text{Reliability} = 217 / (217 + 21) = 0.91$. Since this value exceeds 80%, the findings and results of the study are considered reliable (Baltacı, 2017). Additionally, feedback on the research process was obtained from an independent expert through a supervisory analysis method. These additional measures enhance the methodological rigor of the study, thereby supporting its validity and reliability.

RESULTS

In this section, in line with the purpose of the research, the metaphors and opinions of prospective teachers regarding each root value are presented separately in tables with direct quotations.

Table 3

Teacher Candidates' Opinions on the Root Value of Justice

Categories	Metaphor	f	Because....
Nature	Water	3	"It is a basic need, there is no life without it.", "When it is not there, you always feel the deficiency and look for it.", "Big problems occur when it is lacking."
	Tree	2	"Its deep roots provide strength and durability.", "Its roots extend deep and represent the solidity of the society."
	Sun	2	"It brings light, reveals the truth and illuminates dark places.", "It shines light on everyone equally."
	Mountain	1	"Because it requires standing up against injustice."
	Light	1	"It illuminates the surroundings and shows the right path in the dark."
Object	Scales	5	"If one side predominates, order and balance will be disrupted.", "It keeps everyone's rights in balance and ensures equality.", "No matter who they are, everyone is equal on this scale.", "She weighs and gives everyone the share they deserve.", "She distinguishes between the right and the wrong."
	Shield	2	"It protects the weak, prevents injustice.", "It protects people from injustice, ensures the peace and security of the society."
	Sword	1	"It maintains balance by protecting people equally and fairly."
Structure	Colon	2	"It keeps the society standing, but if it is not strong, the society will collapse.", "Just as a strong column keeps the building standing, a strong justice keeps the society standing."
	Port	1	"It enables people to find peace and security by taking refuge in it."

When examining Table 3, it is observed that pre-service teachers generated a total of 10 different metaphors for the value of justice, categorized into three groups. In the nature category, the metaphors include water (K6, K10, K19), tree (K3, K11), sun (K16, K20), mountain (K9), and light (K2). In the object category, the metaphors include scale (K4, K5, K7, K8, K15), shield (K12, K13), and sword (K18). In the structure category, the metaphors include column (K14, K17) and harbor (K1). Among these metaphors, the most frequently mentioned one is "scale" ($f=5$). Pre-service teachers who likened justice to a scale emphasized its role as a regulator, balancer, and symbol of equality. A scale is an instrument used to maintain balance and measure both sides equally to reach an accurate outcome. This metaphor helps illustrate how justice functions and how it maintains order in society. Indeed, when justice is not upheld—if one side's rights are violated or given undue priority—the social balance is disrupted. After the scale, the most frequently used metaphor for justice is "water." Those who compared justice to water highlighted its balancing and unifying properties in maintaining social order, demonstrating a meaningful perspective. The analogy of justice as water underscores its essential nature and its pervasive role in every aspect of life. This metaphor effectively conveys that justice, like water, is both a fundamental necessity and a force that permeates and sustains societal harmony.

Table 4

Opinions of Teacher Candidates on the Root Value of Friendship

Categories	Metaphor	f	Because....
Nature	Mountain	3	"You can always lean on it in every hardship.", "It always stands firmly by your side in every difficulty.", "It supports us in tough times, gives us strength, and stands strong."

Table 4 (Continued)

Categories	Metaphor	f	Because....
Nature	Sun	2	<i>"It adds light and warmth to our lives.", "It warms us and gives warmth to our soul."</i>
	Garden	1	<i>"The flowers of love and sharing bloom within you."</i>
	Tree	1	<i>"The stronger its roots become, the more solid it will be."</i>
	Flower	1	<i>"It improves with care, maintenance and time."</i>
	Star	1	<i>"It guides and guides in the dark."</i>
Object	Key	2	<i>"It opens doors, strengthens relationships and offers new opportunities.", "It opens the doors of trust between people and facilitates communication."</i>
	Treasure	2	<i>"Its value can only be understood after we lose it.", "Its value increases over time, offering us endless wealth."</i>
Structure	Boat	1	<i>"We move forward together in difficult times."</i>
	Port	1	<i>"It is a reliable refuge in difficult times."</i>
unclassifiable	Family	5	<i>"We grow together and support each other.", "It requires loving and being there for you in every difficulty.", "You feel as comfortable and safe with your friend as with your family.", "He/she is with you in your difficult times."</i>

Upon examining Table 4, it was determined that prospective teachers generated 11 different metaphors related to the value of friendship, categorized into four groups. In the nature category, the metaphors included mountain (K3, K9, K12), sun (K8, K11), garden (K1), tree (K5), flower (K14), and star (K19). In the object category, the metaphors were key (K13, K16) and treasure (K4, K10). The structure category included the metaphors ship (K2) and harbor (K18). Lastly, in the uncategorized category, the metaphor family (K6, K7, K15, A17, K20) was identified. Among these metaphors, the most frequently mentioned were "family" (f=5) and "mountain" (f=3). Those who likened friendship to family emphasized the deep bonds and shared characteristics between the two, highlighting that friendship is fundamentally based on love, trust, and solidarity. Meanwhile, those who compared friendship to a mountain underscored its strength, resilience, and unwavering support.

Table 5

Opinions of Teacher Candidates on the Root Value of Honesty

Categories	Metaphor	f	Because....
Nature	Mountain	1	<i>"It survives with greatness and strength."</i>
	Plane Tree	1	<i>"It strengthens the place where it takes root."</i>
	Sun	1	<i>"It illuminates and reveals the truths that remain in the dark."</i>
	Water	1	<i>"It clears bad intentions and cleanses from evil."</i>
Valuable Asset	Treasure	4	<i>"Its value increases over time and never wears out.", "Owning it is real wealth.", "It does not lose anything of its value.", "It is valuable and adds richness to our lives."</i>
	Ore	1	<i>"It shows the value within us and directs us to our essence."</i>
	Heritage	1	<i>"It is the most valuable gift to be left to future generations."</i>
	Loyalty	1	<i>"It represents reliability and loyalty."</i>
Object	Torch	3	<i>"It guides and illuminates in the dark.", "It shows dangers and provides security.", "It brings light and guides us in the dark."</i>
	Compass	2	<i>"It shows and guides us in the right direction.", "It directs us in the right direction and guides us in our decisions."</i>
	Mirror	2	<i>"It reflects the truth and shows the reflection within us.", "It shows the facts as they are."</i>
	Shield	1	<i>"It protects us from false and harmful influences."</i>
	Food	1	<i>"It nourishes our soul and increases inner peace."</i>

Upon examining Table 5, it was determined that prospective teachers generated 13 different metaphors related to the value of honesty, categorized into three groups. In the nature category, the metaphors included mountain (K1), plane tree (K4), sun (K17), and water (K18). In the valuable assets category, the metaphors were treasure (K9, K14, K16, K19), gem (K10), heritage (K13), and loyalty (K15). In the object category, the metaphors included torch (K6, K8, K12), compass (K3, K11), mirror (K2, K7), and shield (K5). Among these metaphors, the most frequently mentioned were "treasure" (f=4) and "torch" (f=3). Those who likened honesty to a treasure emphasized its priceless value, its increasing importance over time, and its significant contribution to human life. Meanwhile, those who compared honesty to a torch highlighted its role as a guiding light that illuminates darkness and provides trust.

Table 6*Teacher Candidates' Opinions on the Root Value of Self-Control*

Categories	Metaphor	f	Because....
Guidance	Guide	4	<i>"It reminds us of what is important and protects our values.", "It encourages us to exhibit positive behaviors and helps us avoid bad habits.", "It guides and supports us in making the right decisions.", "It guides us and enables us to make the right decisions."</i>
	Compass	3	<i>"It guides us in the right direction and helps us achieve our goals.", "It guides us on what to do and how.", "It guides us and helps us reach our goal."</i>
	Captain	3	<i>"It determines the course of the ship and keeps it in control.", "It keeps the ship of life on the right course.", "It helps the individual control and direct his own behavior."</i>
	Teacher	1	<i>"It provides us with the opportunity to continually learn and improve."</i>
Object	Lamp	2	<i>"It brings to light and directs us to the right path.", "It provides light in the dark and allows us to act consciously."</i>
	Mirror	1	<i>"It reflects our own mistakes and shortcomings and enables us to improve."</i>
	Map	1	<i>"It shows us the path to follow to achieve our goals."</i>
	Shield	1	<i>"It allows us to protect ourselves from negative effects and increases our resistance."</i>
Durability	Colon	1	<i>"If a person knows himself and maintains his own control, he will survive."</i>
	Marathon	1	<i>"It takes a long-term effort and requires endurance."</i>
Unclassifiable	Garden	2	<i>"It requires regular care and attention and bears fruit.", "The more regularly and correctly the work is done, the better the product will be."</i>

When Table 6 was examined, it was determined that teacher candidates produced 11 different metaphors in four categories regarding the value of self-control. In the guiding category; guide (K3, K4, K11, K17), compass (K1, K13, K20), captain (K10, K16, K18) and teacher (K6); in the object category, lamp (K5, K12), mirror (K2), map (K19), shield (K7); colon (K15) and marathon (K8) in the endurance category; In the unclassifiable category, it was determined that garden (K9, K14) metaphors were produced. It is noteworthy that teacher candidates mostly expressed the opinion of "guide (f=4)" among these opinions. Likening self-control to a "guide" emphasizes its guiding and supportive role in an individual's life. Comparing self-control to a "compass" emphasizes that this value plays a guiding and goal-leading role in the individual's life. Comparing self-control to a "captain" emphasizes its guiding and controlling role in the individual's life.

Table 7*Opinions of Teacher Candidates on the Root Value of Patience*

Categories	Metaphor	f	Because....
Nature	Sun	2	"It brings hope and renewal with every new day.", "It illuminates everywhere with its presence and enables us to overcome obstacles."
	Plane tree	2	"Its roots are deep and solid, it stands tall in the face of difficulties.", "It is strong and resilient, providing resistance to the difficulties of life."
	Sea	2	"It allows us to be resistant to the waves and stay calm.", "There are waves, but we can stand against these waves thanks to patience."
	Water	1	"He overcomes obstacles and overcomes all difficulties."
	Tree	1	"It bears fruit with time and effort."
	Spring	1	"No matter how difficult the winter is, it brings beauty in the end."
Person	Teacher	3	"It teaches us something from every experience and helps us grow.", "It gives us the ability to cope with difficulties.", "It teaches us the importance of waiting patiently and contributes to growth."
	Marathoner	1	"It requires a long-term process and perseverance."
	Student	1	"He learns and matures from every experience."
	Friend	1	"He always accompanies us and stands by us in difficult times."
	Gardener	1	"It ensures the ripening of the fruits awaited by labor."
Object	Key	2	"It unlocks problems and enables us to find solutions.", "It unlocks success."
	Medicine	2	"It helps us overcome difficulties and recover.", "It heals our soul and comforts us in difficult times."

Upon examining Table 7, it was determined that prospective teachers generated 13 different metaphors related to the value of patience, categorized into three groups. In the nature category, the metaphors included sun (K14, K17), sea (K9, K12), plane tree (K1, K13), water (K11), tree (K6), and spring (K20). In the person category, the metaphors were teacher (K4, K7, K10), marathon runner (K3), student (K16), friend (K8), and gardener (K18). In the object category, the metaphors included key (K5, K15) and medicine (K2, K19). Among these metaphors, the most frequently mentioned was "teacher" (f=3). Comparing patience to a teacher emphasizes its educational and developmental aspects. Prospective teachers who made this comparison highlighted how patience trains, improves, and helps individuals approach life more consciously, just like a teacher does. Likening patience to the sun suggests that, just like the sun, patience illuminates darkness, fosters renewal, and strengthens individuals. Comparing patience to a plane tree reflects its deep-rooted, strong, and resilient nature. The metaphor of patience as the sea conveys its ever-present strength, showing that, like the sea, patience can be sometimes turbulent, sometimes calm, but always powerful.

Table 8*Opinions of Teacher Candidates on the Root Value of Respect*

Categories	Metaphor	f	Because....
Nature	Water	3	"It is a necessary and fundamental element for the continuation of life.", "It is of vital importance and a need for everyone.", "It is flexible and fluid, adapting to differences and change."
	Tree	1	"Its roots are deep and solid, it holds the society together."
	Flower	1	"It carries beauty and elegance and adds color to life."
Structure	Bridge	5	"It helps establish communication and relationships between people.", "It unites differences and brings people together.", "It brings together all segments of society and provides trust.", "It provides connections between different ideas and people.", "It increases cooperation between different views and cultures."
	Port	1	"It provides a safe haven filled with mutual understanding and respect."
	Foundation	1	"It ensures that relationships rise on solid ground and are solid."

Table 8 (Continued)

Categories	Metaphor	f	Because....
Object	Treasure	4	<i>"Its value increases over time and never wears out.", "It is valuable and it is a feature that everyone wants to have.", "It is valuable, it should be protected and passed on to future generations.", "Its value is known and cared for by everyone."</i>
	Mirror	2	<i>"It reflects back to us how we treat others.", "When we show respect to the people around us, we get the same respect back."</i>
Unclassifiable	Art	1	<i>"It requires finesse and elegance."</i>
	Family	1	<i>"It emphasizes the value of being together."</i>

Upon examining Table 8, it was determined that prospective teachers generated 10 different metaphors related to the value of respect, categorized into four groups. In the nature category, the metaphors included water (K8, K14, K20), tree (K2), and flower (K9). In the structure category, the metaphors were bridge (K1, K4, K11, K17, K18), harbor (K10), and foundation (K15). In the object category, the metaphors included treasure (K6, K7, K13, K16) and mirror (K3, K12). Lastly, in the uncategorized category, the metaphors art (K5) and family (K19) were identified. Among these metaphors, the most frequently mentioned was "bridge" (f=5). Comparing respect to a bridge emphasizes that, just like a bridge, respect connects people, fosters trust, and enhances cooperation. These justifications highlight respect as a unifying, trust-building, and communication-facilitating value. Likening respect to a treasure conveys that, like a treasure, respect is something to be preserved, becomes more valuable over time, and is appreciated by all. The explanations provided by prospective teachers effectively illustrate the significance and value of respect.

Table 9

Teacher Candidates' Opinions on the Root Value of Love

Categories	Metaphor	f	Because....
Nature	Flower	4	<i>"It carries beauty and freshness, adding color to life.", "Over time, it grows, becomes more beautiful, and spreads a delightful fragrance around.", "Its seeds are sown with love, nurtured with care and attention.", "Love is like a flower because its seeds are sown with love, nurtured with care and attention."</i>
	Sun	3	<i>"It shines light and warms, illuminating life.", "With its presence, our world comes to life, and so do we.", "It warms us from within and brightens our darkest days."</i>
	Sea	2	<i>"Its depths are unknown and infinite.", "It is deep and endless."</i>
	Rain	2	<i>"It brings abundance and renewal, revitalizing the earth.", "It starts as a light drop, then grows and covers everything."</i>
	Garden	1	<i>"When nurtured with effort and care, it offers beauty."</i>
	Water	1	<i>"It nourishes life, gives vitality, and helps everything grow by watering them."</i>
Unclassifiable	Food	2	<i>"It nourishes, satisfies and adds flavor to our lives.", "The more you share, the more it increases and feeds everyone."</i>
	Song	2	<i>"It touches hearts and caresses the soul.", "It allows us to express our emotions and nourishes our soul."</i>
	Healing	1	<i>"Heals wounds and provides inner peace."</i>
	Hope	1	<i>"It fosters belief in the future and adds meaning to life."</i>
	Light	1	<i>"It brightens life and brings people together."</i>

Upon examining Table 9, it was determined that pre-service teachers produced 11 different metaphors related to the value of love, categorized into two groups. In the "Nature" category, the metaphors included flower (K6, K10, K15, K17), sun (K1, K8, K12), sea (K2, K16), rain (K9, K14), garden (K3), and water (K11). In the "Unclassifiable" category, the metaphors included food (K5, K13), song (K4, K19), healing (K7), hope

(K20), and light (K18). Among these metaphors, it was observed that the most frequently expressed views were “flower (f=4)” and “sun (f=3).” Comparing love to a flower conveys that love, much like a flower, grows, becomes more beautiful, and leaves a positive impact on its surroundings. The reasoning provided by the pre-service teachers meaningfully highlights that love is a value requiring beauty, growth, and care. Likewise, comparing love to the sun emphasizes that love, just like the sun, is a life-giving, illuminating force that always warms us from within. The justifications presented by the pre-service teachers strongly emphasize the radiant, revitalizing, and life-giving aspects of love.

Table 10*Teacher Candidates' Opinions on the Root Value of Responsibility*

Categories	Metaphor	f	Because....
Abstract	Burden	4	"Sometimes it can be difficult to carry, but it helps us mature.", "It weighs on our shoulders, challenges us, and makes us stronger.", "We always carry it on our backs, and as we fulfill it, our burden lightens.", "It must be carried by the individual and signifies their duties toward others."
	Deposit	3	"It must be carefully preserved to earn the trust of others.", "We bear the responsibility of fulfilling a duty entrusted to us.", "It requires care and attention to maintain and enhance its value."
	Devotion	1	"Sometimes it requires sacrificing personal interests."
Object	Sail	1	"It enables our progress and helps us reach our dreams."
	Shield	1	"It protects us from negative influences and reduces the risk of harm."
	Key	1	"It opens doors to success and progress, providing us with opportunities."
Nature	Tree	2	"When nurtured with effort, it bears fruit and sustains us.", "If carefully cultivated and maintained, it yields its fruits."
	Thorn	1	"If neglected, it can cause problems and bring pain."
	Sea	1	"Sometimes it is calm, sometimes stormy, and one must navigate its waves."
Trip	Path	1	"It allows us to progress, take steps toward our goals, and achieve success."
	Journey	1	"Every step must be taken carefully, and progress should be made with determination."
	Map	1	"It guides us toward our goals."
	Compass	1	"It sets the course, directs us to the right path, and helps us reach our destination."
Unclassifiable	Shadow	1	"It always follows us, even if we try to escape, it keeps trailing behind."

Upon examining Table 10, it was determined that pre-service teachers produced 14 different metaphors related to the value of responsibility, categorized into five groups. In the "Abstract" category, the metaphors included burden (K8, K12, K16, K18), trust (K2, K11, K14), and self-sacrifice (K19). In the "Object" category, the metaphors included sail (K4), shield (K5), and key (K10). In the "Nature" category, the metaphors included tree (K3, K7), thorn (K9), and sea (K17). In the "Journey" category, the metaphors included road (K6), journey (K20), map (K1), and compass (K13). In the "Unclassifiable" category, the metaphor of shadow (K15) was produced. Among these views, it was observed that the most frequently expressed metaphor was “burden (f=4).” Comparing responsibility to a burden conveys that while responsibility can sometimes be heavy and challenging, carrying it helps us grow, become stronger, and gradually lighten with each achievement. The reasoning provided by the pre-service teachers highlights that responsibility is demanding but also a value that fosters growth and resilience. Likewise, comparing responsibility to a trust emphasizes that responsibility, much like an entrusted duty, is valuable and must be carefully preserved. The justifications presented by the pre-service teachers strongly emphasize that responsibility is something highly valuable and requires careful protection.

Table 11

Teacher Candidates' Opinions on the Root Value of Patriotism

Categories	Metaphor	f	Because....
Nature	Mountain	1	"It stands high and majestic, elevating us."
	Star	1	"It gives us hope and guides our way."
	Fire	1	"It warms us from within and enlightens us."
	sapling	1	"It takes root in the soil, grows, and represents the future of the country."
	Soil	1	"It forms our roots and identity."
	plane tree	1	"It comes from the past, connects us to the land, and keeps us standing."
Society	Family	2	"It creates a bond among citizens, fostering solidarity and support.", "Coming together in unity strengthens us."
	Mother	2	"It defends the country against all threats and keeps it safe.", "It brings people together and protects them."
Feeling	Loyalty	1	"It symbolizes loyalty and devotion to the country, aiming to serve the homeland."
	Love	4	"It comes from the heart, swelling with passion.", "It is nurtured by love and devotion to the homeland.", "It strengthens over time and creates a lifelong bond.", "It drives us to take action and work for the good of our country."
Unclassifiable	Castle	2	"It must be ready and strong to protect the homeland and nation.", "It is resistant to external threats."
	Duty	1	"It requires taking responsibility for the country's prosperity and security."
	Heritage	1	"It is nourished by values from the past and passed on to the future."
	Flag	1	"It is a symbol of pride, ensuring our national unity."

Upon examining Table 11, it was determined that pre-service teachers produced 14 different metaphors related to the value of patriotism, categorized into four groups. Pre-service teachers perceived patriotism as love (K4, K6, K13, K19), fortress (K8, K9), family (K7, K11), mother (K15, K18), mountain (K3), star (K2), fire (K1), sapling (K10), loyalty (K12), soil (K14), plane tree (K5), duty (K16), heritage (K17), and flag (K20). Among these views, the most frequently expressed metaphor was "love" (f=4). Comparing patriotism to love conveys that patriotism, much like love, is deep, ever-growing, and always inspiring action. The reasoning provided by the pre-service teachers highlights that patriotism, like love, is profound, passionate, and constantly nurtured. Likewise, comparing patriotism to family emphasizes that patriotism, much like a family, is a unifying, supportive, and strengthening value for society. The justifications presented by the pre-service teachers indicate that patriotism creates a bond similar to the love and unity found within a family.

Table 12*Teacher Candidates' Opinions on the Root Value of Helpfulness*

Categories	Metaphor	f	Because....
Nature	Sun	4	"It shines light and illuminates its surroundings, providing warmth.", "It brings light to those in the dark, guiding the way.", "It illuminates the darkness, warms hearts, and spreads hope.", "It warms our hearts by spreading love to others."
	Rain	1	"It gives life to dry soil, revitalizing it."
	Wind	1	"It reaches everywhere, reaching out to those in need."
	Flower	1	"It spreads beauty, coloring our surroundings, making life more beautiful."
Love	Smile	2	"It adds beauty to people's faces, warms their hearts, and makes them happy.", "It makes people smile, adding color to their lives."
	Touch	1	"It touches people's lives and supports them."
	Embrace	1	"It shares the burden, offers support, and gives strength."

Table 12 (Continued)

Categories	Metaphor	f	Because....
Love	Melody	1	<i>"It caresses hearts and stirs emotions."</i>
	Medicine	2	<i>"It heals wounds, eases pain, and gives hope.", "It heals those in difficult situations, curing their wounds."</i>
Object	Umbrella	1	<i>"It protects those in need from negativity and provides shelter."</i>
	Bridge	2	<i>"It connects people's hearts.", "It brings people together and fosters a culture of mutual aid."</i>
Unclassifiable	Hand	2	<i>"It reaches out to those in need, offering help and support.", "It provides support, lifts up, and gives strength."</i>
	Scream	1	<i>"It raises awareness, urging people into action against indifference."</i>

Upon examining Table 12, it was determined that pre-service teachers produced 13 different metaphors related to the value of helpfulness. The pre-service teachers perceived helpfulness as the sun (K1, K10, K14, K17), bridge (K2, K8), hand (K3, K6), melody (K4), rain (K5), wind (K7), medicine (K9, K20), smile (K11, K12), umbrella (K13), flower (K15), touch (K16), cry (K18), and embrace (K19). Among these views, the most frequently expressed metaphor was "sun." Comparing helpfulness to the sun conveys that helpfulness, much like the sun, is a value that enlightens people, warms their hearts, and spreads love and hope to its surroundings. The reasoning provided by the pre-service teachers emphasizes that helpfulness is a value that brings light and warmth, enlightening people and warming their hearts. Comparing helpfulness to a smile emphasizes that helpfulness, much like a smile, is an effective, heartwarming, and happiness-bringing value. The justifications provided by the pre-service teachers highlight that helpfulness, like a smile, adds joy and beauty to people's lives in a simple yet effective way. Comparing helpfulness to medicine conveys that, like medicine that heals, helpfulness is a value that alleviates people's pain, heals them, and instills hope. The justifications presented by the pre-service teachers highlight that helpfulness has the power of healing and easing pain, just like medicine.

DISCUSSION AND CONCLUSION

This research, which aims to determine teacher candidates' perceptions of core values through metaphors, is a qualitative study. The findings of this study are presented below, and the results are discussed with reference to the literature. It is noteworthy that teacher candidates mostly expressed their views on values such as justice, friendship, honesty, self-control, patience, love, respect, responsibility, helpfulness, and patriotism in the "nature" and "object" categories. This suggests that participants explain abstract values predominantly through concrete entities in their environment.

Another finding is that teacher candidates explained the value of justice through metaphors such as "scale, water, tree, shield, column, sun, light, mountain, harbor, and sword." It was observed that the participants expressed the meaning, function, and importance of justice through these metaphors. These metaphors show that teacher candidates perceive justice not only as a theoretical and abstract concept but also as a fundamental pillar of social life, a source of trust, and a protective force. The fact that individuals who will be educators in the future conceptualize justice in such a multidimensional way suggests that they will prioritize the principle of justice in classroom management, student relationships, and their social responsibilities. It has been determined that teacher candidates most often expressed the value of justice with the metaphors of a scale and water. The fact that a large number of participants used the metaphor of a scale may be due to the use of the image of a scale in institutions responsible for establishing justice. When the participants were asked why they explained the value of justice using the scale metaphor, they indicated that justice should weigh both sides equally and ensure balance, particularly emphasizing the concept of equality. As a result, comparing justice to a "scale" strongly expresses the idea that justice distributes things in a balanced and correct way by weighing each individual equally. Like justice, the scale weighs both sides fairly and ensures balance. This analogy demonstrates that justice forms the foundation of social order and must always operate in a correct, objective, and impartial manner. The comparison of justice to water is believed to stem from justice being the foundation of social life. Just like water, justice is an indispensable element of human life that provides balance and peace in society. In the literature, there are studies that both align with and differ from this finding. In a study by İnel and colleagues (2018) conducted on middle school students, the most repeated metaphors for the value of justice were found to be "scale," "equality," and "human." In a study by Yaşaroğlu and Biçer (2020), it was determined that primary school students attributed meanings such as equality, fairness, happiness, rights, law, beauty, and friendship to the value of justice. In research conducted

by Memişoğlu and Taşkın (2019), it was understood that teachers most frequently used metaphors such as "scale," followed by "mother," "sun," "water," "family," "equality," and "air" when explaining the concept of justice. In a study conducted by Sarıçam and Yangil (2021), it was found that the repeated metaphor for justice was "scale," followed by metaphors like building foundation, tree, water, sun, and plant root. In research conducted by Çakmak (2016), it was determined that middle school students evaluated justice primarily in terms of "equality, protecting rights, and not discriminating." In research by Çelik and Doğan Kahtalı (2022) on middle school students, the concept of justice was most frequently explained with "equality," "correctness," "rights," and "rules." As seen in these studies, there is confusion about the meaning of equality in relation to the concept of justice. Research by Doğan (2020) and İnel and colleagues (2018) also indicates that the concept of justice is associated with equality. However, it should be noted that the achievement of equality does not always equate to the achievement of justice; in other words, not every equality is justice.

It has been determined that teacher candidates explained the value of friendship using metaphors such as "family, mountain, treasure, sun, key, garden, ship, tree, flower, harbor, and star." In the metaphors created by the participants, the benefits, value, and supportive aspect of friendship in human life were particularly emphasized. These metaphors show that teacher candidates do not view friendship merely as an emotional bond, but also perceive it as a supportive, guiding, effort-demanding, and life-enhancing element. This understanding suggests that in their future relationships with students and colleagues, they will prioritize sincerity, solidarity, and trust. Additionally, it was found that teacher candidates most commonly expressed the value of friendship with the metaphors of family and mountain. Family is one of the most important supports in a person's life; similarly, friendship plays a significant role in ensuring that an individual lives emotionally and mentally healthy. These similarities between friendship and family indicate that both relationships provide a sense of security, comfort, growth, and solidarity in difficult times. Just as a mountain offers security, support, and peace to a person, friendship serves as a refuge, a source of strength, and an indispensable support in difficult times. This analogy emphasizes that friendship is not only by one's side in happy moments but also in the most challenging moments, giving one the strength to endure. There are studies in the literature that differ from this result. In a study by Yaşaroğlu and Biçer (2020), primary school students attributed meanings such as "trust," "friendship," "kinship," "loving," "getting along well," "bond," "beauty" to the value of friendship. In research by Çelik and Doğan Kahtalı (2022), conducted on middle school students, it was found that participants particularly emphasized the supportive and complementary nature of friendship, as well as the importance of building close relationships.

It has been determined that teacher candidates explained the value of honesty using metaphors such as "treasure, torch, mirror, compass, mountain, plane tree, shield, gem, inheritance, loyalty, sun, water, and food." These metaphors particularly emphasize the importance, benefit, and function of honesty in revealing the truth. These metaphors show that teacher candidates perceive honesty not only as an individual virtue but also as a value that shapes society, strengthens human relationships, and acts as a guide and protector. This understanding suggests that in their future roles as educators, they will embrace responsibilities such as instilling the principle of honesty in students, nurturing trustworthy individuals, and creating open and transparent communication in the classroom. It has been found that teacher candidates most frequently expressed the value of honesty with the metaphors of treasure and torch. A treasure is a rare entity that must be protected and adds great value to the person who possesses it. Just as real treasures bring material wealth, honesty also adds trust, reputation, and peace to a person's life. Honesty, a virtue that is difficult to possess but immensely valuable, is a wealth that maintains its value and makes a person's life more meaningful. Comparing honesty to a "torch" expresses that it is a guiding, protective, and enlightening value. Just as a torch helps us find our way in the dark, honesty guides us in making the right decisions in life. Additionally, honesty creates a safe environment both for oneself and for those around them. Therefore, honesty should always be seen as a torch that illuminates the darkness and keeps people on the right path. There are studies in the literature that show both similarities and differences with this result. In a study by Çakmak (2016), it was found that middle school students explained the value of honesty as "telling the truth, not lying." In research by Yaşaroğlu and Biçer (2020), the most common meaning attributed to the value of honesty was "truthfulness," followed by "trust," "kindness," "not lying," "friendship," and "reality." In a study by Çelikkaya and Seyhan (2017) conducted on social studies teachers and teacher candidates, it was found that the most frequently used metaphors for the value of honesty included "friend, mirror, our prophet, baby, water, parrot, key, teacher." In a study by Demirkaya and Çal (2018), social studies teacher candidates used metaphors such as "water," "mirror," and "baby" most frequently to explain the value of honesty. In research by Çelik and Doğan Kahtalı

(2022), it was revealed that middle school students associated the concept of honesty with values such as “truthfulness,” “trust,” “loyalty,” “responsibility,” “compassion,” and “openness.”

It has been determined that teacher candidates explained the value of self-discipline using metaphors such as “guide, compass, captain, teacher, lamp, mirror, map, shield, column, marathon, and garden.” These metaphors suggest that teacher candidates perceive self-discipline as a multifaceted process involving self-management, guidance, protection, and development. This understanding implies that in the future, they will teach their students to be patient, control themselves, make conscious decisions, and invest in their personal development. The metaphor most frequently used by teacher candidates to express self-discipline was “guide.” Comparing self-discipline to a “guide” emphasizes its role as a directing and supporting force in a person’s life. In research by Yaşaroğlu and Biçer (2020), primary school students associated self-discipline with concepts such as self-control, goodness, and happiness. In research by Çelik and Doğan Kahtalı (2022), middle school students emphasized self-sufficiency and responsibility in their conceptualization of self-discipline.

Teacher candidates expressed the value of patience using metaphors such as “teacher, plane tree, key, sea, sun, medicine, friend, marathon runner, water, tree, student, gardener, and spring.” These metaphors reveal that teacher candidates approach patience from various angles, including endurance, long-term effort, development, learning process, problem-solving, and building trust in human relationships. The rationale behind their views emphasizes time, waiting, and the role of patience in achieving success. This understanding suggests that teacher candidates will adopt a more understanding, process-oriented, and determined approach when working with students in educational environments. The metaphor most commonly used to express patience was “teacher.” Comparing patience to a teacher highlights its educational and developmental aspects. Teacher candidates justify this comparison by noting that, like a teacher, patience educates, develops, and helps individuals approach life more consciously. Literature studies show similarities with this result. In research by Yaşaroğlu and Biçer (2020), students mostly described patience as “waiting,” and in research by Çelik and Doğan Kahtalı (2022), middle school students associated patience with concepts like “waiting” and “time.” In a study by Niyazibeyoğlu and Dağcı (2023), teachers primarily described patience with metaphors such as “medicine,” “rock,” “struggle,” “key,” “mother,” “tree,” “mature fruit,” and “hope.”

Teacher candidates expressed the value of respect using metaphors such as “bridge, treasure, water, mirror, tree, art, flower, harbor, foundation, and family.” These metaphors show that teacher candidates perceive respect as a value that connects people in relationships, is valuable, develops through self-awareness, aligns with nature, requires an artistic perspective, and forms the foundation of society. This understanding suggests that teacher candidates will adopt a fair, empathetic, sensitive to differences, and tolerant educational approach in their future careers. Teacher candidates explained respect using metaphors related to “bringing together different ideas and groups in society, being important for a healthy society, and establishing healthy communication.” The metaphors most frequently used to express respect were “bridge” and “treasure.” Comparing respect to a bridge emphasizes that respect, like a bridge, unites people, provides security, and enhances cooperation. Comparing respect to a treasure signifies that respect, like a treasure, must be protected, becomes more valuable over time, and is appreciated by all people. Studies in the literature show both similarities and differences with this result. In a study by Artuğ and Yangil (2023) conducted on Turkish language teachers, respect was most frequently associated with the metaphor “water,” followed by “building foundation,” “family,” “tree,” “spirit,” “flower,” “ocean,” “key,” “light,” “wall,” “bridge,” and “salt.” In research by Çelikkaya et al. (2016) on middle school students’ perceptions of the value of respect, respect was particularly linked to tangible objects like “eye,” “water,” “sun,” and “mirror.” In research by Yaşaroğlu and Biçer (2020), primary school students associated respect most with “truthfulness and rule adherence,” followed by “friendship,” “honesty,” “love,” “rights,” and “goodness.” In a study by Çakmak (2016), middle school students described respect in terms like “love and respect for the young and old,” “tolerance,” “being well-mannered,” “being honest,” “non-negotiable,” “proper and good behavior,” while in research by Çelik and Doğan Kahtalı (2022), respect was associated with values such as “good morals,” “love,” “loyalty,” “trust,” “sensitivity,” “honesty,” “tolerance,” “equality,” “compassion,” “kindness,” “patience,” “responsibility,” “compassion,” and “helpfulness.” In research by Çelikkaya and Seyhan (2017) on social studies teachers and teacher candidates, the most frequent metaphors for respect included “boomerang,” “student,” “mirror,” “sun,” “forest,” “water,” “key,” “necktie,” “spine,” and “fire.”

Teacher candidates expressed the value of love using metaphors such as “flower, sun, food, sea, rain, song, healing, garden, water, light, and hope.” These metaphors suggest that teacher candidates see love as a vital, nurturing, enlightening, liberating, and hopeful force. Love is perceived as a feeling that beautifies life, strengthens human relationships, and motivates individuals. This understanding implies that teacher candidates will provide a loving educational environment for their future students, supporting their development and showing interest in them. The most common metaphors for love were “flower” and “sun.” Comparing love to a flower highlights how love grows, beautifies, and leaves a positive impact on the surroundings. Comparing love to the sun emphasizes that love is life-giving, enlightening, and a force that always warms us. Literature studies show both similarities and differences with this result. In research by Çelik and Doğan Kahtalı (2022), middle school students perceived love as a force that builds strong relationships between individuals, provides benefits, and is boundless and progressively increasing. In research by Yaşaroğlu and Biçer (2020), primary school students associated love most with “family,” followed by “peace,” “friendship,” and “studying at school.” In research by Çelikkaya and Seyhan (2017), social studies teachers and teacher candidates most frequently used metaphors such as “mother,” “family,” “flower,” “heart,” “chocolate,” “water,” “sky,” “sun,” “friend,” “rose,” and “tree” to describe love.

Teacher candidates expressed the value of responsibility using metaphors such as “burden, trust, tree, sail, shield, road, map, thorn, key, compass, shadow, sea, selflessness, and journey.” These metaphors suggest that teacher candidates perceive responsibility as a heavy, continuously developing, protective, guiding, and sometimes challenging, but ultimately rewarding, value. This understanding implies that teacher candidates will consciously work to instill a sense of responsibility in their future students, guide them, and adopt a disciplined approach to education. The most common metaphors for responsibility were “burden” and “trust.” Teacher candidates explained responsibility as something that can be heavy and demanding, but that helps individuals grow, strengthen, and become lighter with each success. Comparing responsibility to a burden emphasizes the idea that while responsibility can be difficult, it helps individuals mature. Comparing responsibility to trust emphasizes its value and the need for careful preservation. Literature studies show differences with this result. In research by Çelikkaya and Seyhan (2017), social studies teachers and teacher candidates most frequently used metaphors like “student,” “mother,” “father,” “tree,” “sun,” “ant,” “heart,” “teacher,” “bee,” “Atatürk,” and “clock” to describe responsibility. In research by Yaşaroğlu and Biçer (2020), primary school students viewed responsibility as “duty” and “consciousness,” associating it with “studying,” “cleaning the room,” and “doing homework.” In research by Çelik and Doğan Kahtalı (2022), middle school students’ perceptions of responsibility were primarily linked to “sense of duty” and “completing tasks.”

Teacher candidates expressed the value of patriotism using metaphors such as “passion, fortress, family, mother, mountain, star, fire, sapling, loyalty, land, plane tree, duty, heritage, and flag.” These metaphors highlight that teacher candidates view patriotism as something that connects the past and the future, involves responsibility to the country, and encompasses sacrifice and independence. This understanding suggests that teacher candidates will instill love for the country, strengthen national consciousness, and nurture individuals who are consciously committed to preserving these values. The metaphor most frequently used for patriotism was “passion.” Teacher candidates emphasized that patriotism, like passion, is a deep, intense, and continuously nurtured value. Literature studies show similarities with this result. In research by Çelikkaya and Seyhan (2017), social studies teachers and teacher candidates most frequently used the metaphor “love” to describe patriotism. In research by Yaşaroğlu and Biçer (2020), primary school students associated patriotism with concepts such as “nation,” “ownership,” “our history,” “love,” “Atatürk’s cherished moments,” “War of Independence,” and “society.” In research by Çelik and Doğan Kahtalı (2022), middle school students primarily viewed patriotism as “heroism” and “sacrificing for the homeland,” as well as “protection,” “unity,” “solidarity,” “being limitless,” “binding,” “important,” “priority,” “continuous,” and “mandatory.” In research by Akyol (2016), middle school students frequently used metaphors such as “mother,” “father,” “Atatürk,” “love,” “teacher,” “flag,” and “martyr.”

Teacher candidates expressed the value of helpfulness using metaphors such as “sun, bridge, hand, melody, rain, wind, medicine, smile, umbrella, flower, touch, scream, and hug.” These metaphors suggest that teacher candidates perceive helpfulness as a value characterized by warmth, solidarity, quiet yet effective kindness, protective support, and small gestures carrying deep meaning. This understanding implies that teacher candidates are likely to instill empathy and a spirit of cooperation in their future students, promote a culture of sharing and helping, and offer not only academic but also emotional support during difficult times.

The metaphors used to describe helpfulness were associated with spreading beauty, happiness, affection, and sharing. The most frequently used metaphor for helpfulness was “sun.” Teacher candidates emphasized that helpfulness, like the sun, provides light and warmth, illuminates others, and brings comfort. Literature studies show both similarities and differences with this result. In research by Bektaş and Karadağ (2013), primary school fourth graders most often produced metaphors such as “flower,” “friend,” “ant,” “pen,” “hand,” “game,” “family,” “human,” “item,” and “food” to describe helpfulness. In research by Sönmez and Akıncan (2013), middle school students most frequently used metaphors like “sun,” “water,” “sky,” “light,” “star,” and “moon” for helpfulness. In a study by Çelikkaya and Seyhan (2017) with social studies teachers and teacher candidates, metaphors such as “Turkey,” “friendship,” “ants,” “parents,” “organs,” and “rain” were commonly used to represent helpfulness. In research by Yaşaroğlu and Biçer (2020), primary school students associated helpfulness primarily with “sharing,” followed by “Red Crescent,” “charity,” “social solidarity,” and “good deeds.” In research by Çelik and Doğan Kahtalı (2022), middle school students generally viewed helpfulness as a value that helps individuals by making their lives easier.

The following recommendations are suggested based on the findings and results of the study:

1. The results show that teacher candidates express their metaphorical perceptions of abstract values in a tangible way. This suggests that by linking values with concrete objects and natural events, it is possible to make these abstract concepts more relatable. Appropriate metaphors for each value can be selected to explain their meaning, function, and significance in a more concrete way to students.

2. The participants' explanations of values such as justice, friendship, and honesty through specific metaphors highlight the importance of using metaphors in teaching processes. Teacher candidates can be trained to effectively use metaphors to teach values.

3. Teacher candidates were observed to frequently use nature-based metaphors. This suggests that incorporating nature as a tool in the teaching process is important. Using the natural environment as a resource for values education can help students connect with these values. For example, the value of growth and responsibility can be explained through a “tree” metaphor, or values like love and helpfulness can be taught using a “sun” metaphor. In this context, nature-themed activities and field trips can be organized.

4. The fact that teacher candidates use various metaphors to explain values indicates that each value has multiple dimensions that can be taught. Therefore, teacher education should focus on developing different metaphors for each value and providing guidance on how these metaphors can be used in teaching. For instance, the value of “self-control” can be explained through the metaphor of a “guide,” helping students better understand it.

5. The metaphors used by teacher candidates represent an interaction and connection process. In this context, interactive tools, simulations, and virtual environments can be used in values education. Students can experience values like justice and friendship through real-life situations. For example, scenarios can be created, and discussions can be held on how these values are lived and materialized.

6. Teacher candidates' use of metaphors to express values like patriotism and helpfulness, which have strong societal and cultural contexts, reveals that these values carry social responsibility. In values education, students can be encouraged to discuss how these values are connected to societal responsibilities.

7. Teacher candidates' perceptions of values indicate the need for continuous development and professional learning. Teachers should be encouraged to participate in professional development opportunities related to values education, ensuring they continuously acquire knowledge about different values and ways to express them metaphorically.

8. This study focuses on determining the metaphorical perceptions of teacher candidates about core values. Based on these findings, further studies could be conducted with teachers and other teacher candidates. Additionally, quantitative studies could be carried out to determine the perceptions of teacher candidates and teachers regarding core values.

REFERENCES

- Akyol, Y. (2016). Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin vatanseverlik değerine ilişkin metaforik algıları. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (7), 19-32. <https://dergipark.org.tr/en/pub/inesj/issue/40022/475839>.
- Artuğ, M. & Yangil, M. K. (2023). Türkçe öğretmenlerinin saygı kök değerine karşı metaforik algıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (34), 48-68. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1316126>.
- Atabey, D. & Ömeroğlu, E. (2016). Sosyal değerler eğitimi programının anasınıfına devam eden çocukların sosyal değerler kazanımına etkisinin incelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, (58), 593-617.
- Aydın, İ. & Öksüz, A. (2021). Çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (25), 579-619. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1036589>.
- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-15.
- Bektaş, M. & Karadağ, B. (2013). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin yardımlaşma değerine yönelik geliştirdikleri metaforların incelenmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 271-286. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5105>.
- Çakmak, M. M. (2016). Ortaokul öğrencilerinin adalet, dürüstlük, saygı, sorumluluk ve barış değerleri hakkındaki algıları (Diyarbakır ili örneği). [Yüksek lisans tezi]. Dicle Üniversitesi.
- Çelik, Ş. & Doğan Kahtalı, B. (2022). Ortaokul öğrencilerinin kök değerler hakkındaki metaforik algıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (29), 206-223. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1164066>.
- Çelikkaya, T. & Seyhan, O. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının evrensel değerlere ilişkin metafor algıları. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(3), 65-87. <https://doi.org/10.19160/ijer.342330>.
- Çelikkaya, T., Yakar, H. & Şarlayan, R. (2016). Perceptions of students about the values of respect and scientific in social studies: Metaphor analysis. *International Online Journal of Educational Sciences*, 8(3), 143-165.
- Çengel, S. (2019). Kök değerlere ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının algıları: Nitel bir araştırma. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Demirkaya, H. & Çal, Ü. T. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dürüstlük değerine ilişkin metaforik algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 1964-1980. <https://doi.org/10.29299/kefad.2018.19.03.005>.
- Doğan, O. (2020). Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin hukuk ve adalet kavramlarına ilişkin algılarının incelenmesi. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- İnel, Y., Urhan, E. & Ünal, A. İ. (2018). Ortaokul öğrencilerinin adalet kavramına ilişkin metaforik algıları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 8(2), 379-402. <https://doi.org/10.18039/ajesi.454584>.
- Kagan, S. (2001). Teaching for character and community. *Educational Leadership*, 59 (2), 50-55.
- Kaya, Ö., Özen, E., Çiçek, E. Okumuş, M. Yalçın, B. & Fırat, F. (2022). Sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimi yeterlilik algılarının incelenmesi. *Anadolu Türk Eğitim Dergisi*, 4(2), 6-18. <https://anadoluturkegitim.com/makale/3780>

- Köse, E. (2015). Bilimsel araştırma modelleri. R.Y. Kıncal (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri* içinde (ss. 51-80). Nobel Yayıncılık.
- Lakoff, G. & Johnson, M. (2015). *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil*. Gökhan Yavuz Demir (çev.). İstanbul: İthaki Yayınları.
- Memişoğlu, S.P. & Taşkın, S. (2019). Öğretmenlerin adalet kavramına ilişkin metaforik algıları. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(2), 178-201. <https://doi.org/10.24289/ijsser.540882>.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. Ed. S. Turan). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI [MEB]. (2018). *İlkokul hayat bilgisi dersi öğretim programı (1, 2 ve 3. sınıflar)*. Ankara: MEB.
- Niyazibeyoğlu, T. & Dağcı, A. (2023). Öğretmenlerin sabır değerine dair algıları: Metaforik bir araştırma. *Trabzon İlahiyat Dergisi*, 10 (1), 235-253. <https://doi.org/10.33718/tid.1281618>.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. Ed. M. Bütün & S. B. Demir). Pegem Yayınevi. <https://doi.org/10.14527/9786053649335>.
- Pekdoğan, S. ve Korkmaz, H. İ. (2017). Okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş çocuklarına verilen değerler eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(37), 59-72.
- Sarıçam, İ. & Yangil, M. K. (2021). Türkçe öğretmeni adaylarının adalet kök değerine karşı metaforik algıları. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(ÖS), 71-85. <https://doi.org/10.33206/mjss.957577>.
- Sönmez, Ö. F. & Akıncan, N. (2013). Ortaokul öğrencilerinin “yardımseverlik” değeri ile ilgili metefor algıları. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi* (7), 105-120.
- Tekin Bozkurt, A. (2023). Öğretmen adaylarının değer kavramına ilişkin metafor algılarının incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(3), 11131-1141. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.1308498>.
- TÜRK DİL KURUMU [TDK]. Güncel Türkçe sözlük. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 08.02.2025 tarihinde erişilmiştir.
- Türnüklü, A. (2001). Eğitim bilim alanında aynı araştırma sorusunu yanıtlamak için farklı araştırma tekniklerinin birlikte kullanılması. *Eğitim ve Bilim*, 26(120), 8-13.
- Yaşaroğlu, C. & Biçer, R. (2020). İlkokul öğrencilerinin kök değerlere ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(52), 996-1005. <https://doi.org/10.26450/jshsr.1850>.
- Yıldırım A. & Şimşek H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.